НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

#працюємо_для_перемоги

Сухомлинська Ольга Василівна – визначна вчена сучасності, українська науковиця, провідний фахівець з історії та теорії вітчизняної педагогіки

До ювілею Ольги Василівни Сухомлинської –
академіка НАПН України, доктора педагогічних наук, професора, головного наукового співробітника відділу сухомлиністики
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

2026

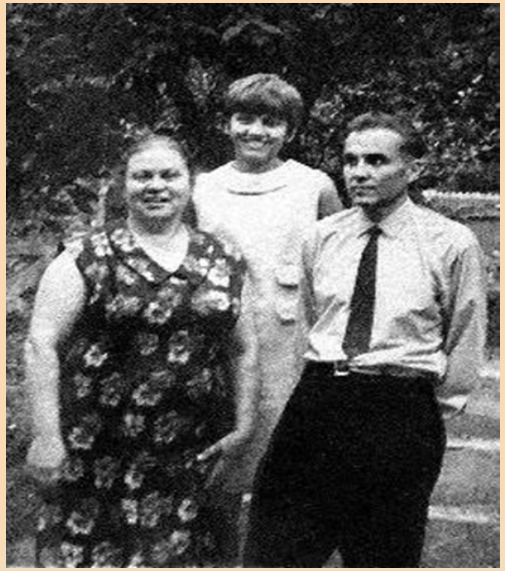

Сухомлинська Ольга Василівна народилася 29 вересня 1946 р. у с. Онуфріївці Онуфріївського району Кіровоградської області в родині вчителів Василя Олександровича і Ганни Іванівни Сухомлинських.

У 1948 р. родина переїхала до селища Павлиш, де В. О. Сухомлинський обійняв посаду директора середньої школи. Ольга закінчила із золотою медаллю Павлиську середню школу (нині Павлиський ліцей імені В. О. Сухомлинського).

Павлиська середня школа

Після закінчення школи Ольга навчалася на факультеті французької мови Київського державного педагогічного інституту іноземних мов, який закінчила у 1969 році. Після закінчення навчання працювала в міжнародному відділі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (1973–1975).

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

З 1975 по 1977 рік — викладачка французької мови в Київському педагогічному інституті ім. О. М. Горького (нині – Український державний університет імені М. П. Драгоманова).

У 1980 році вступила до аспірантури Науково-дослідного інституту педагогіки УРСР (нині – Інститут педагогіки НАПН України) та після її закінчення працювала спочатку на посаді молодшого, потім старшого наукового співробітника лабораторії методології та історії педагогіки.

У 1981 році О. В. Сухомлинська захистила кандидатську дисертацію «Актуальні проблеми марксистської теорії виховання в сучасній Франції» **(науковий керівник — Б. Л. Вульфсон).**

У 1991 році захистила докторську дисертацію «Міжнародний учительський рух і боротьба за демократичну педагогіку (1917–1990)» зі спеціальності «Теорія та історія педагогіки» та очолила лабораторію методології та історії педагогіки Інституту.

У 1992 році Ольга Василівна обрана членом-кореспондентом, а в 1995 році – дійсним членом АПН України.

З 1993 по 1994 рік – заступник директора Інституту педагогіки АПН України з наукової роботи.

У 1995 році обрана академіком-секретарем відділення теорії та історії педагогіки АПН України (нині – Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки).

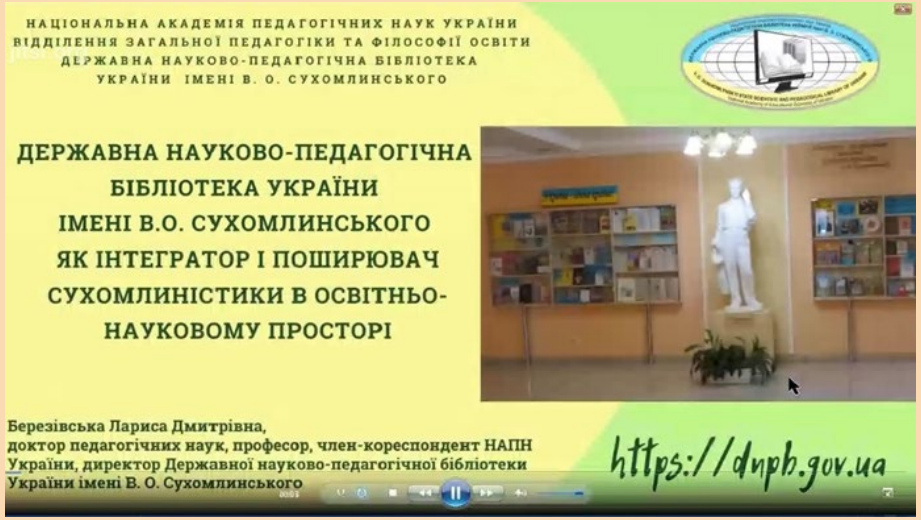

За ініціювання вдячної доньки і відповідального вченого в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського створено кімнату «Фонд В. О. Сухомлинського» як творчу лабораторію вивчення його науково-педагогічної та літературної спадщини.

http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2021/02/VChZFC-12.jpg

У 2003 р. родина передала бібліотеці Фонд Василя Сухомлинського (3393 одиниці зберігання, з них близько 500 – праці Василя Олександровича, майже 100 – документальні фото, інше – матеріали про його діяльність тощо).

Нині Ольга Василівна – головний науковий співробітник відділу сухомлиністики ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

У 1996 році Ользі Василівні присвоєно звання почесного професора Пекінського педагогічного університету (КНР).

У 2010 році – Київського університету імені Бориса Грінченка, Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського, Тяньцзінської академії педагогічних наук (КНР).

У 2017 році – присвоєно звання почесного доктора наук Херсонського державного університету.

Нагороди та відзнаки

Ордени княгині Ольги I, II, III ступенів

Медаль НАПН України «Ушинський К. Д.»

Медаль НАПН України «Григорій Сковорода»

Медаль НАПН України «Володимир Мономах»

Заслужений діяч науки і техніки України

Грамота Верховної Ради України

Коло наукових інтересів

- *методологія наукового дослідження*
- *історія української та зарубіжної педагогіки*
- *теоретико-методологічні основи історико-педагогічної науки й порівняльної педагогіки*
- *біографістика*
- *сухомлиністика*
- *українська педагогіка періоду 20-х рр. XX ст.*
- *теорія і практика виховання, зокрема морально-етичні засади виховання, питання громадянського, національно-патріотичного, духовного, родинного виховання*

Внесок у наукову діяльність

Під науковим керівництвом О. В. Сухомлинської колектив науковців розробив «Концепцію громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності».

О. В. Сухомлинська сформувала наукову школу дослідження історико-педагогічного процесу на основі культурологічних і соціально-антропологічних підходів.

Результатом наукової роботи в Науково-дослідному інституті педагогіки став навчальний посібник «Учитель у сучасному світі і його роль в демократизації освіти»

Під редакцією О. В. Сухомлинської вийшов перший в Україні посібник «Нариси історії українського шкільництва.

Зусиллями Г. І. Сухомлинської та О. В. Сухомлинської упорядковані та видані три біобібліографічні покажчики творчої спадщини Василя Олександровича Сухомлинського.

Біографія О. В. Сухомлинської в довідкових виданнях

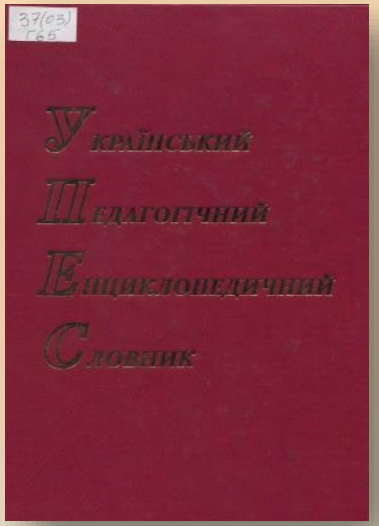

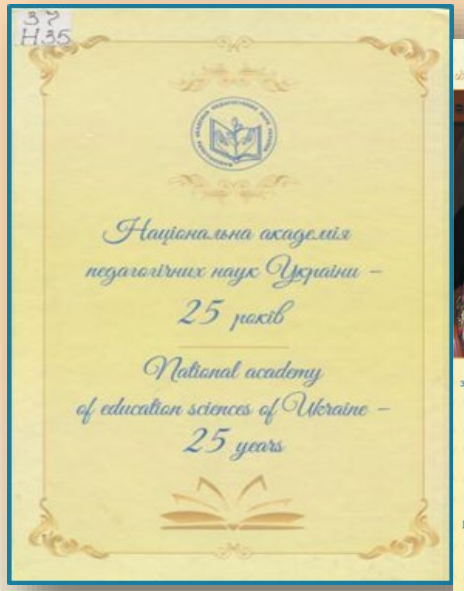

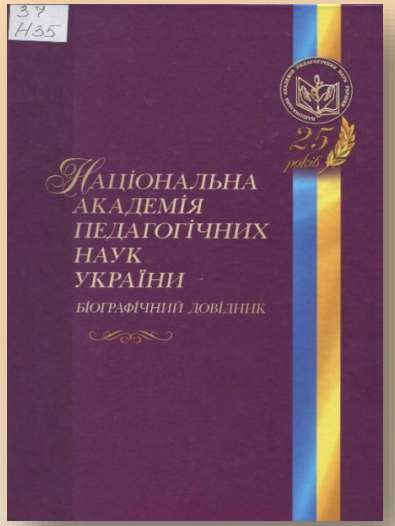

Сухомлинська Ольга Василівна // Український педагогічний енциклопедичний словник / Семен Гончаренко ; [відп. за вип. В. Власюк]. – Вид. 2-ге, допов. і випр. – [Рівне] : Волинські обереги, 2011. – 446 с.

Відділення загальної педагогіки та філософії освіти. Сухомлинська Ольга Василівна — академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України – 25 років = National academy of education sciences of Ukraine – 25 years / [редкол.: В. Г. Кремень та ін.]. – Київ : Альфа – Віта, 2017. – С. 20 ; фото – Доступно також: https://drive.google.com/file/d/1-BtRHRsQKLc0xApYa7G94ujJ1DrFFIth/view

Сухомлинська Ольга Василівна [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України. 1992–2017 роки : (біогр. довід.) / НАПН України. – Київ, 2017. – С. 49 ; фото

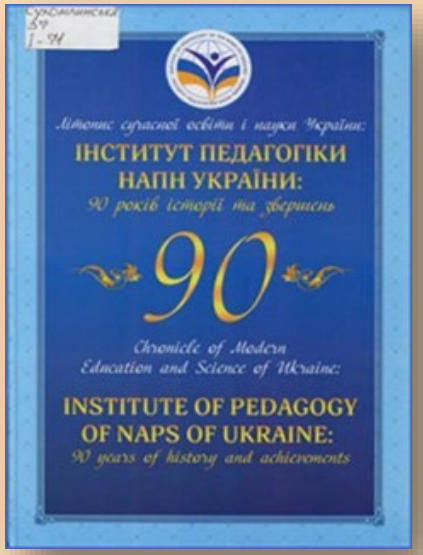

Національна Академія Педагогічних Наук України. Академік-секретар відділення загальної педагогіки та філософії освіти. Сухомлинська Ольга Василівна, академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України [Електронний ресурс] // Літопис сучасної освіти і науки України: «Інститут педагогіки НАПН України: 90 років історії і звершень» – Київ : Альфа-Віта, 2016. – С. 18. – Доступно також: https://drive.google.com/file/d/1aV69YmVQBfqGqJknJffYHRb8J4UqnzL-/view

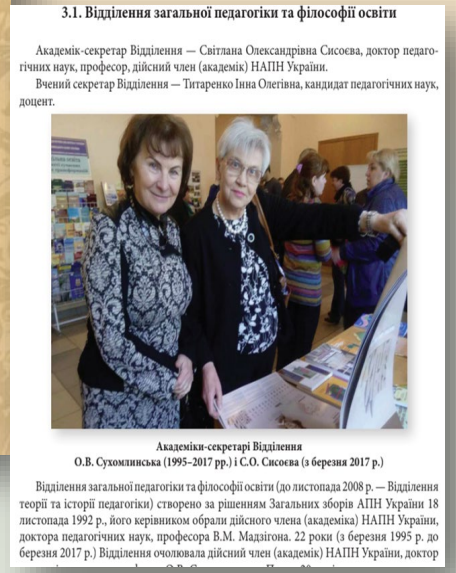

3.1. Відділення загальної педагогіки та філософії освіти

Академік-секретар Відділення — Світлана Олександрівна Сисоєва, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України.

Вчений секретар Відділення — Титаренко Інна Олегівна, кандидат педагогічних наук, доцент.

Академіки-секретарі Відділення
О.В. Сухомлинська (1995–2017 рр.) і С.О. Сисоєва (з березня 2017 р.)

Відділення загальної педагогіки та філософії освіти (до листопада 2008 р. — Відділення теорії та історії педагогіки) створено за рішенням Загальних зборів АПН України 18 листопада 1992 р., його керівником обрали дійсного члена (академіка) НАПН України, доктора педагогічних наук, професора В.М. Мадзігона. 22 роки (з березня 1995 р. до березня 2017 р.) Відділення очолювала дійсний член (академік) НАПН України, доктор

Відділення загальної педагогіки та філософії освіти. Академіки-секретарі Відділення О. В. Сухомлинська (1995–2017 рр.) і С. О. Сисоєва (з березня 2017 р.) [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : інформ. довід. / НАПН України; [авт.: Березівська Л. Д. та ін.; редкол.: В. Г. Кремень (голова редкол.), В. І. Луговий (заст. голови редкол.), О. М. Топузов (заст. голови редкол.) та ін.]. – Київ : Сам, 2017. – С. 21–30. – Доступно також: https://drive.google.com/file/d/1U4FWyXsXatx7EuuEvHw1JYkUvRKOWdG6/view
https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731954/1/2022-152-176.pdf

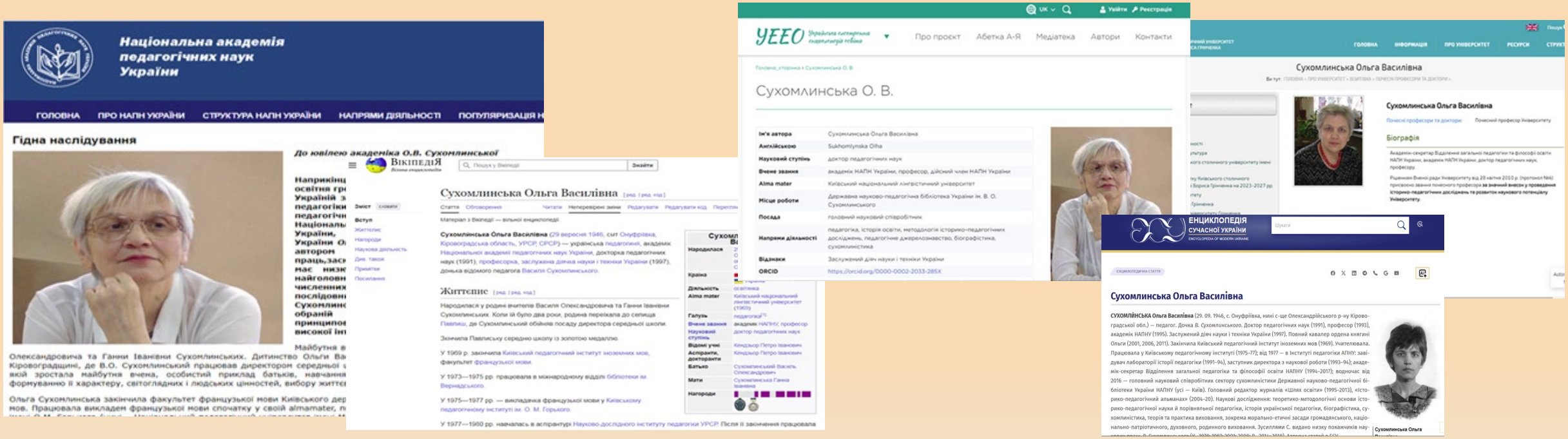

Гідна наслідування [Електронний ресурс] : До ювілею академіка О. В. Сухомлинської // Національна Академія Педагогічних Наук України. – Режим доступу: https://naps.gov.ua/ua/press/about_us/2468/

Сухомлинська Ольга Василівна [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Сухомлинська_Ольга_Василівна

Сухомлинська Ольга Василівна [Електронний ресурс] // Київський Столичний Університет імені Бориса Грінченка : [офіц. сайт]. – Режим доступу: https://kubg.edu.ua/prouniversitet/vizytivka/klub-pochesnikh-profesoriv/309-.html

Сухомлинська О. В. [Електронний ресурс] // Українська електронна енциклопедія освіти. – Режим доступу: https://eduglos.iitta.gov.ua/index.php/Сухомлинська_О._В

Сухомлинська Ольга Василівна [Електронний ресурс] // Енциклопедія Сучасної України. – Режим доступу: https://esu.com.ua/article-888211

Наукові праці
Ольги Василівни Сухомлинської

Сухомлинська О. В. є автором понад 500 наукових праць, серед яких монографії, навчально-методичні посібники: «Нариси з історії українського шкільництва», «Маловідомі першоджерела української педагогіки», «Українська педагогіка в персоналіях», «Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем», «Духовно-моральне виховання дітей та молоді: загальні тенденції й індивідуальні пошуки», «Педагогічні апокрифи: Етюди про В. О. Сухомлинського», «Нариси з історії розвитку новаторських навчальних закладів в Україні (кінець XIX – XX століття)» тощо. Довідкові видання, статті в українських і зарубіжних наукових збірниках, матеріалах наукових конференцій, періодичних виданнях; понад 30 розвідок підготовлено за її наукового консультування або редагування.

Диференційований підхід в історії української школи (кінець XIX перша третина XX ст.) : монографія / [авт.: О. В. Сухомлинська., Н. П. Дічек., Л. Д. Берзівська. та ін.] ; Ін-т педагогіки Нац. акад. пед. наук України. – Київ : Пед. думка, 2013. – 637 с.

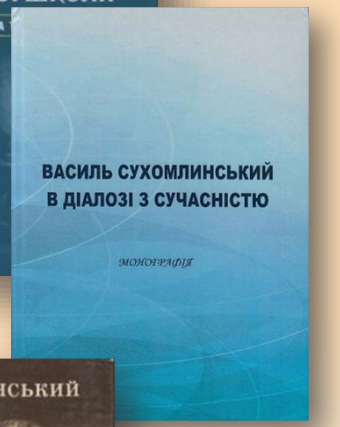

Василь Сухомлинський в діалозі з сучасністю : монографія / [О. В. Сухомлинська,та ін.] ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Івано-Франківськ : Кушнір Г. М., 2020. – 219 с.

В. О. Сухомлинський : бібліогр. творів / покажч. друк. праць склали Г. І. Сухомлинська та О. В. Сухомлинська ; вступ. ст. В. З. Смаля ; [заг. ред. О. Г. Дзеверіна] ; Пед. т-во УРСР. – Київ : Радянська школа, 1978. – 108, [2] с.

В. О. Сухомлинський : біобібліографія: 1987–2000 рр. / уклад. Г. І. Сухомлинська, О. В. Сухомлинська ; за ред.: Н. О. Гажаман, Л. І. Ніколюк ; АПН України, Укр. асоц. ім. Василя Сухомлинського. – Київ : КНЕУ, 2001. – 127,[1] с.

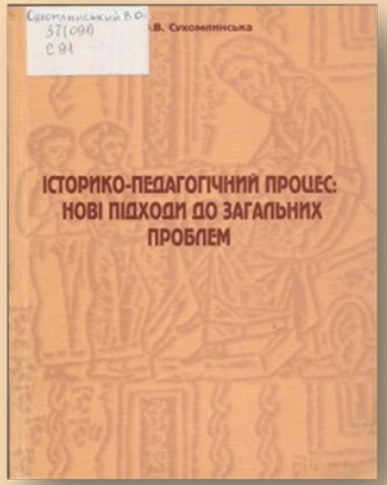

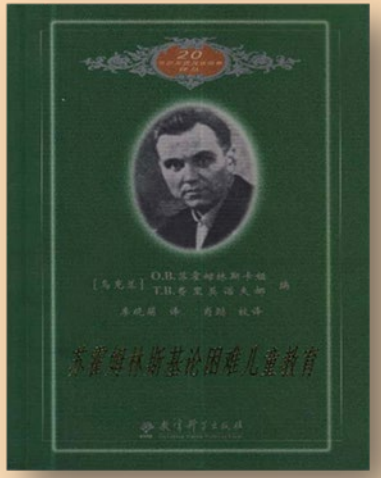

Педагоги України (друга половина XIX – початок XXI ст.): енциклопедичний біографічний словник [Електронний ресурс] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [авт.: Л. Д. Березівська., О. В. Сухомлинська., Н. М. Коляда., Т. Д Кочубей., О. П. Міхно., Н. Б Антонець., Х. В. Середа.; наук. ред. Л. Д. Березівська.]. – Електрон. вид. – Вінниця : Твори, 2025. – 510 с. – Доступно також: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745951/1/Енциклопедичний%20словник_.pdf

Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем / О. В. Сухомлинська. – Київ : А.П.Н., 2003. – 68 с.

Нариси з історії розвитку диференційованого підходу до організації навчання в українській школі (кінець 30-х – 80-ті рр. XX ст.) [Електронний ресурс] : посібник / [кол. авт.: Сухомлинська Ольга Василівна та ін.] ; за заг. ред. Н. П. Дічек ; Нац. акад. пед. наук України. Ін-т педагогіки. – Київ : Педагогічна думка, 2017. – С 7–26. – Режим доступу: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/posibnyk_13_07_2017_.pdf

Обережно: дитина! В. О. Сухомлинський про важких дітей : зб. пр. / упоряд. О. В. Сухомлинська, Т. В. Філімонова ; [ред. Цзу Цзин ; відп. ред. Конг Мінглі]. – Пекін : Вид-во пед. досліджень, 2020. – XIX, 275, [4] с.

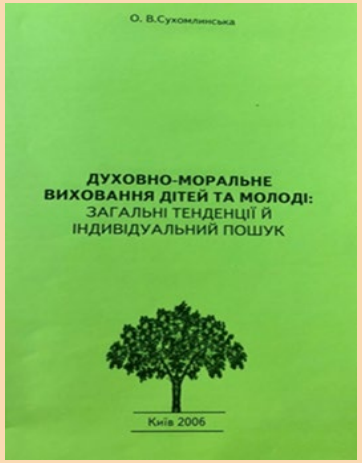

Духовно-моральне виховання дітей та молоді: загальні тенденції й індивідуальний пошук / О. В. Сухомлинська. – Київ : Всеукр. фонд «Добро», 2006. – 43 с.

Історія педагогіки як наука / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / Нац. акад. пед. наук України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2021. – С. 429–432.

Там само: **Сухомлинський Василь Олександрович**. – С. 993–994.

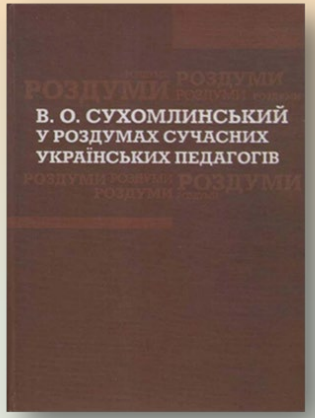

В. О. Сухомлинський у роздумах сучасних українських педагогів : монографія / [авт. кол.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко та ін.]. – Луганськ : ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2012. – 503 с. – Доступно також: https://filologukr.ucoz.ru/_ld/1/105_UKR_Suxomlinska.pdf

Школа Сухомлинського у Павлиші — погляд крізь призму часу / Ольга Сухомлинська. – Київ : Педагогічна думка, 2013. – 122, [1] с.

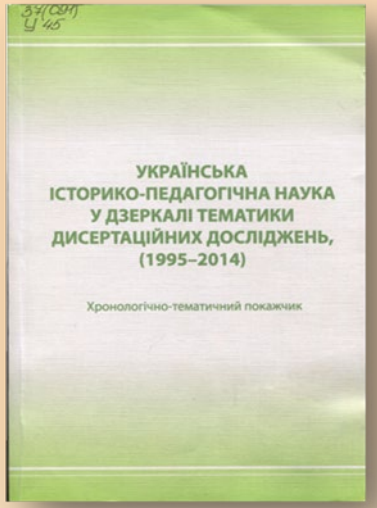

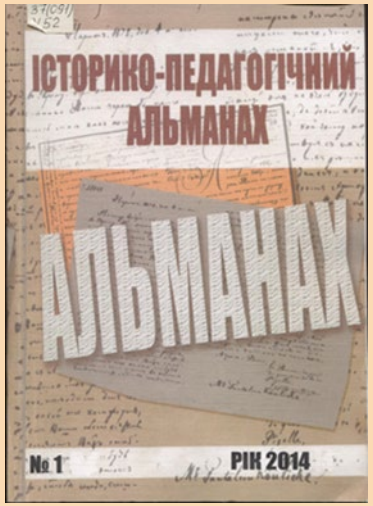

Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей: модернізація педагогічної освіти в контексті загальноцивілізаційних змін / О. В. Сухомлинська // Наук. вісн. Миколаїв. держ. ун-ту : зб. наук. пр. Серія: Пед. науки / Миколаїв. держ. ун-т. – Миколаїв, 2007. – Вип. 15. – С. 29–39.

Тематика історико-педагогічних досліджень як особливий вимір і перспектива / Ольга Сухомлинська // Українська історико-педагогічна наука в дзеркалі тематики дисертаційних досліджень : хронол.-темат. покажчик – Умань, 2014. – С. 8–14.

Дослідження мікроісторії в сучасному історико-педагогічному вимірі / О. В. Сухомлинська // Історико-педагогічний альманах. – 2015. – № 2. – С. 4–7.

Як уявляв школу майбутнього Василь Сухомлинський / Сухомлинська О. В. // Педагогічні науки : зб. наук. праць / Херсон. держ. ун-т. – Херсон : Гельветика, 2016. – Вип. 86. – С. 13–17.

Методична спадщина Василя Сухомлинського: через історико-педагогічне пізнання до пошуків відповідей на виклики сьогодення [Електронний ресурс] / Ольга Сухомлинська // Інноватика у вихованні: зб. наук. праць / Рівненський держ. гуман. ун-т. – Рівне, 2019. – Вип. 10. – С. 15–26. – Режим доступу: https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/154/148

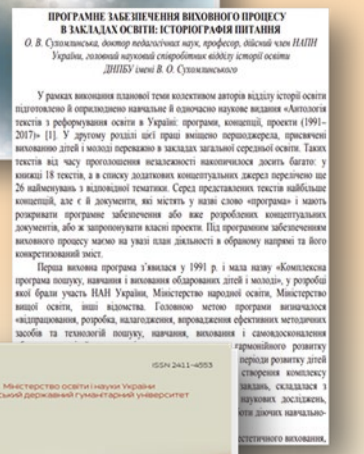

Програмне забезпечення виховного процесу в закладах освіти: історіографія питання [Електронний ресурс] **/** Ольга Василівна Сухомлинська // Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 7 листопада 2019 р., Київ, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. – Київ, 2019. – С. 81–83. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718578/1/Sukhomlynska.pdf

Василь Сухомлинський крізь призму часу: деякі зауваги до розгляду ідей [Електронний ресурс] / Ольга Сухомлинська // Інноватика у вихованні : зб. наук. праць / Рівненський держ. гуман. ун-т. – Рівне, 2020. – Вип. 11. – Т. 1. – С. 6–16. – Режим доступу: https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/279/193

До питання аналізу реформи загальної середньої освіти в Україні (1991–2021) [Електронний ресурс] / Ольга Василівна Сухомлинська, // Тенденції забезпечення якості освіти : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 22 січня 2021 р) / Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, м. Дніпро, Україна, – Дніпро, 2021. – С. 24–26. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/725082/1/Збірник%20(2)-24-26.pdf

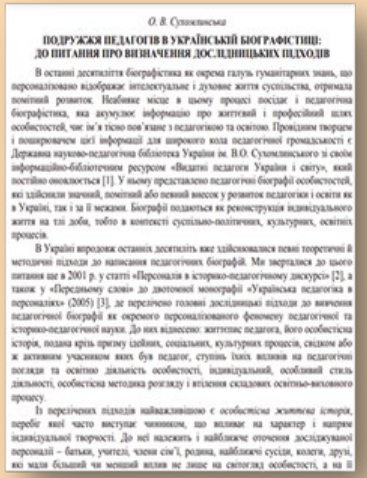

О. В. Сухомлинська

ПОДРУЖЖЯ ПЕДАГОГІВ В УКРАЇНСЬКІЙ БІОГРАФІСТИЦІ: ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПІДХОДІВ

В останні десятиліття біографістика як окрема галузь гуманітарних знань, що персоналізовано відображає інтелектуальне і духовне життя суспільства, отримала помітний розвиток. Незайняте місце в цьому процесі посідає і педагогічна біографістика, яка акумулює інформацію про життєвий і професійний шлях особистостей, чиє ім'я тісно пов'язане з педагогікою та освітою. Провідним творцем і поширювачем цієї інформації для широкого кола педагогічної громадськості є Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського зі своїм інформаційно-бібліотечним ресурсом «Видатні педагоги України і світу», який постійно оновлюється [1]. У ньому представлено педагогічні біографії особистостей, які здійснили значний, помітний або певний внесок у розвиток педагогіки і освіти як в Україні, так і за її межами. Біографії подаються як реконструкція індивідуального життя на тлі доби, тобто в контексті суспільно-політичних, культурних, освітніх процесів.

В Україні впродовж останніх десятиліть вже здійснювалися певні теоретичні й методичні підходи до написання педагогічних біографій. Ми звернулися до цього питання ще в 2001 р. у статті «Персоналія в історико-педагогічному дискурсі» [2], а також у «Передньому слові» до двотомної монографії «Українська педагогіка в персоналіях» (2005) [3], де перелічено головні дослідницькі підходи до вивчення педагогічної біографії як окремого персоналізованого феномену педагогічної та історико-педагогічної науки. До них відносено: життєпис педагога, його особистісна історія, подана крізь призму ідейних, соціальних, культурних процесів, свідком або ж активним учасником яких був педагог, ступінь їхніх впливів на педагогічні погляди та освітню діяльність особистості, індивідуальний, особливий стиль діяльності, особистісна методика розгляду і втілення складових освітньо-виховного процесу.

Із перелічених підходів найважливішою є *особистісна життєва історія*, перебіг якої часто виступає чинником, що впливає на характер і напрям індивідуальної творчості. До неї належить і найближче оточення досліджуваної персоналії – батьки, учителі, члени сім'ї, родина, найближчі сусіди, колеги, друзі, які мали більший чи менший вплив не лише на світогляд особистості, а на її

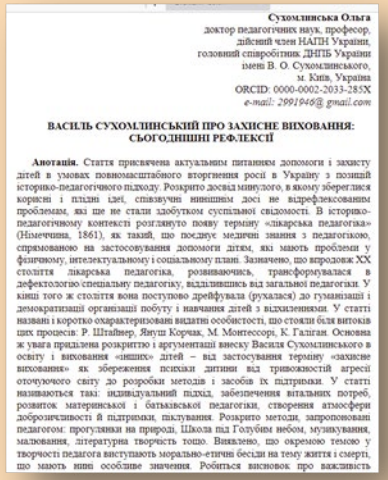

Сухомлинська Ольга
доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України,
головний співробітник ДНПБ України
імені В. О. Сухомлинського,
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-2033-285X
e-mail: 299194@gmail.com

ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ ПРО ЗАХИСНЕ ВИХОВАННЯ: СЬОГОДНІШНІ РЕФЛЕКСІЇ

Анотація. Стаття присвячена актуальним питанням допомоги і захисту дітей в умовах повномасштабного вторгнення росії в Україну з позицій історико-педагогічного підходу. Розкрито досвід минулого, в якому збереглися корисні і плідні ідеї, співзвучні нинішнім досі не відрефлексованим проблемам, які ще не стали здобутком суспільної свідомості. В історико-педагогічному контексті розглянуто появу терміну «лікарська педагогіка» (Німеччина, 1861), як такий, що поєднує медичні знання з педагогікою, спрямовано на застосовування допомоги дітям, які мають проблеми у фізичному, інтелектуальному і соціальному плані. Зазначено, що впродовж XX століття лікарська педагогіка, розвиваючись, трансформувалася в дефектологію/спеціальну педагогіку, відділившись від загальної педагогіки. У кінці того ж століття вона поступово дрейфувала (рухалася) до гуманізації і демократизації організації побуту і навчання дітей з відхиленнями. У статті названі і коротко охарактеризовані видатні особистості, що стояли біля витоків цих процесів: Р. Штайнер, Януш Корчак, М. Монтессорі, К. Галіган. Основна ж увага приділена розкриттю і аргументації внеску Василя Сухомлинського в освіту і виховання «інших» дітей – від застосування терміну «захисне виховання» як збереження психіки дитини від тривожностей агресії оточуючого світу до розробки методів і засобів їх підтримки. У статті називаються так: індивідуальний підхід, забезпечення вітальних потреб, розвиток материнської і батьківської педагогіки, створення атмосфери доброзичливості й підтримки, піклування. Розкрито методи, запропоновані педагогом: прогулянки на природі, Школа під Голубим небом, музикування, малювання, літературна творчість тощо. Виявлено, що окремою темою у творчості педагога виступають морально-етичні бесіди на тему життя і смерті, що мають нині особливе значення. Робиться висновок про важливість

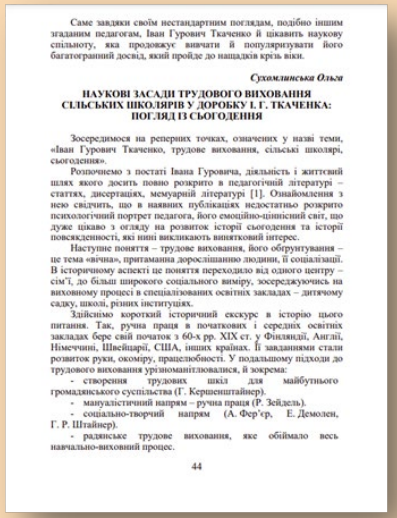

Саме завдяки своїм нестандартним поглядам, подібно іншим згаданим педагогам, Іван Гурович Ткаченко й цікавить наукову спільноту, яка продовжує вивчати й популяризувати його багатогранний досвід, який пройде до нащадків крізь віки.

Сухомлинська Ольга

НАУКОВІ ЗАСАДИ ТРУДОВОГО ВИХОВАННЯ СІЛЬСЬКИХ ШКОЛЯРІВ У ДОРОБКУ І. Г. ТКАЧЕНКА: ПОГЛЯД ІЗ СЬОГОДЕННЯ

Зосередимося на реперних точках, означених у назві теми, «Іван Гурович Ткаченко, трудове виховання, сільські школярі, сьогодення».

Розпочнемо з постаті Івана Гуровича, діяльність і життєвий шлях якого досить повно розкрито в педагогічній літературі – статтях, дисертаціях, мемуарній літературі [1]. Ознайомлення з нею свідчить, що в наявних публікаціях недостатньо розкрито психологічний портрет педагога, його емоційно-ціннісний світ, що дуже цікаво з огляду на розвиток історії сьогодення та історії повсякденності, які нині викликають винятковий інтерес.

Наступне поняття – трудове виховання, його обґрунтування – це тема «вічна», притаманна дорослішанню людини, її соціалізації. В історичному аспекті це поняття переходило від одного центру – сім'ї, до більш широкого соціального виміру, зосереджуючись на виховному процесі в спеціалізованих освітніх закладах – дитячому садку, школі, різних інституціях.

Здійснімо короткий історичний екскурс в історію цього питання. Так, ручна праця в початкових і середніх освітніх закладах бере свій початок з 60-х рр. XIX ст. у Фінляндії, Англії, Німеччині, Швейцарії, США, інших країнах. Її завданнями стали розвиток руки, окомірку, працелюбності. У подальшому підходи до трудового виховання урізноманітнювалися, й зокрема:

- створення трудових шкіл для майбутнього громадянського суспільства (Г. Кершенштайнер).
- мануалістичний напрям – ручна праця (Р. Зейдель).
- соціально-творчий напрям (А. Фер'єр, Е. Демолен, Г. Р. Штайнер).
- радянське трудове виховання, яке обіймало весь навчально-виховний процес.

44

Подружжя вчителів в українській біографії: до питання визначення дослідницьких підходів [Електронний ресурс] **/** Ольга Василівна Сухомлинська // Педагогічна біографія та біографістика в сучасному науково-інформаційному просторі : зб. матеріалів VII Всеукр. наук.-методол. семінару з освіти історії, 20 трав. 2022 р. – Київ : Твори, 2022. – С. 28–29. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730873/1/Збірник%20матеріалів%20семінару_20.05.2022_Sukhomlynska_OV.pdf

Василь Сухомлинський про захисне виховання: рефлексії сучасності [Електронний ресурс] / Ольга Сухомлинська // Інноватика у вихованні : зб. наук. праць / Рівненський держ. гуман. ун-т. – Рівне, 2023. – Вип. 18. – С. 6–14. – Режим доступу: https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/563/488

Наукові засади трудового виховання сільських школярів у творчості І. Г. Ткаченко: погляд із сьогодення [Електронний ресурс] **/** Ольга Василівна Сухомлинська, // Трудове виховання учнів у контексті реалізації ідей концепції «Нова українська школа» : зб. матер. Всеукр. круглого столу, присвяченого 105-й річниці від дня народження Івана Ткаченка / КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», м. Кропивницький, Україна. – Кропивницький, 2024. – С. 44–46. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739933/1/Зб.%20матер.%20Круглого%20столу%2006.02.2024%20А5%2028.02%20=-44-46_Sukhomlynska_OV.pdf

Дитина і питання про смертність: підхід Василя Сухомлинського [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. – 2017. – № 91. – С. 134–141. – Режим доступу: https://eprints.zu.edu.ua/26193/1/25.pdf

Деякі міркування щодо вживання поняття «історія сучасності» у педагогічному контексті (крізь призму зарубіжних досліджень) [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська, С. М. // Науково – педагогічні студії. – 2018. – Вип. 1. – С. 10–18. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/710337/1/Nauk-ped%20stud%202018.pdf

Концептуальні тексти про виховання дітей і молоді як складова історії сучасної освіти в Україні / Ольга Сухомлинська // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – 2019. – № 6(90). – С. 226–240.

Праці сучасних українських вчених у вимірі сухомлиністики [Електронний ресурс] **/** О. Сухомлинська // Нова пед. думка. – 2021. – №2. – С. 3–11. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733608/1/306-Текст%20статті-945-1-10-20210708.pdf

Ставлення до дитячої обдарованості в історії розвитку вітчизняної освіти: приклад чи ілюзія [Електронний ресурс] / Сухомлинська, Ольга Василівна // Світогляд. – 2021. – №6 (92). – С. 12–16. – Режим доступу**:** https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733640/1/svit-6-2021-suhomlinska-03.pdf
https://www.mao.kiev.ua/biblio/jscans/svitogliad/svit-2021-16-6/svit-6-2021-suhomlinska-03.pdf

Василь Григорович Кремень — академік, філософ, політик, новатор [Електронний ресурс] / Ольга Сухомлинська // Науково-педагогічні студії. – 2022. – № 6. – С. 214–217. – Режим доступу: https://dnpb.gov.ua/ojs/npstudies/article/view/52/43

Понятійно-термінологічна система педагогічної науки як предмет наукових досліджень / Ольга Сухомлинська // Соціальна робота та соціальна освіта. – 2022. – №1. – С. 5–17.

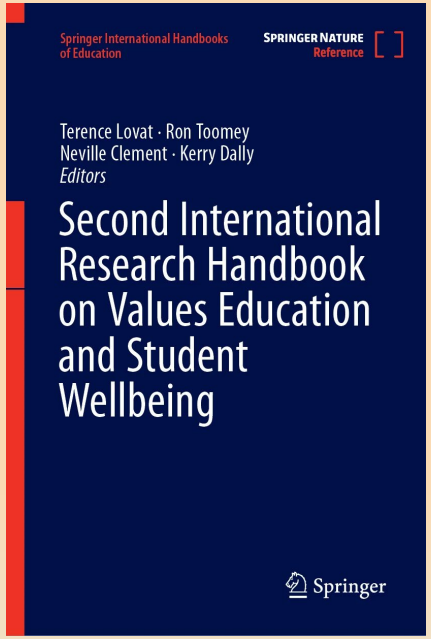

Moral Education as a Constant Factor in the Pedagogical Process: Vasily Sukhomlinsky's Educational and Social Experience [Electronic resource] = Моральне виховання як постійний фактор педагогічного процесу: освітній та соціальний досвід Василя Сухомлинського / Olga Sukhomlynska, Alan Cockerill // Second International Research Handbook on Values Education and Student Wellbeing. – 2023. – pp.449–469. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/375652134_Moral_Education_as_a_Constant_Factor_in_the_Pedagogical_Process_Vasily_Sukhomlinsky's_Educational_and_Social_Experience

УДК 37.091.4Сухомлинський:005.745(100+477+1993/2023)
DOI https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865-2024-105-2

ПЕДАГОГІЧНІ ЧИТАННЯ «ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ У ДІАЛОЗІ ІЗ СУЧАСНІСТЮ» (1993–2023) КРІЗЬ ПРИЗМУ СЬОГОДЕННЯ

Сухомлинська Ольга Василівна,
доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України,
головний науковий співробітник відділу
педагогічного джерелознавства та біографістики
Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В.О. Сухомлинського
2991948@gmail.com
orcid.org/0000-0002-2033-285X

Сухомлинська Леся Віталіївна,
доктор філософії, старший науковий співробітник відділу
педагогічного джерелознавства та біографістики
Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В.О. Сухомлинського
1408kosia@gmail.com
orcid.org/0000-0003-3055-5392

Метою статті є аналіз матеріалів бібліографічного покажчика «Міжнародні та всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю» (1993–2023), у якому знайшли відображення публікації, присвячені біографії педагога, його творчій спадщині, підготовлені вітчизняними і зарубіжними авторами. **Методом дослідження** виступили розвідки й позиції зарубіжних (німецьких і французьких) дослідників концепції «історії сьогодення» («історії недавнього минулого»), що опирають такими поняттями, як «події», «люди», «пам'ять», «тривалий період». Їх розглянуто на тому матеріалі, основу й інструмент нашого дослідження. До них були додані бібліографічний метод, а також методи класифікації та систематизації. **У результаті дослідження з'ясовано**, що педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю» (1993–2023) не стали винятком, вагомість відзначають загальнодидактичні тенденції періоду проголошення незалежності України (1991), пожвавлення яких були загальна демократизація, лібералізація та диференціація суспільних процесів, які відкинули радянські ідеологічні клішеї та шаблони й привернули увагу освітян до розвідки громадських організацій гуманітарного характеру, зокрема Всеукраїнської асоціації

Педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі із сучасністю» (1993–2023) крізь призму сьогодення [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська, Л. В. Сухомлинська // Педагогічні науки : збірник наукових праць / Херсон. держ. ун-т. – 2024. – №105. – С. 14–19. – Режим доступу: https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4569/4035

Від гуманізму до неогуманізму, постгуманізму та трансгуманізму: педагогічне прочитання [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Філософія освіти. – 2024. – № 30(1). – С. 75–89. – Режим доступу: https://philosopheducation.com/index.php/philed/article/view/816/697

Прізвища педагогів як джерело словотворення [Електронний ресурс] / Ольга Сухомлинська // Український педагогічний журнал. – 2025. – №2. – С. 143–150. – Режим доступу: https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/860/1042

Листи до В. Сухомлинського у фондах Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України як джерело вивчення педагогічної повсякденності / О. В. Сухомлинська, Л. В. Сухомлинська // Рукописна та книжкова спадщина України. – 2025. – № 2. – С. 109–124.

Василь Сухомлинський і питання про релігію: (репліка на публікації Ю. Митрофаненка) / О. Сухомлинська // Педагогічний вісник. – №1. – 2026. – С. 4–11.

Навчально-методичні посібники

Нариси історії українського шкільництва (1905–1933) : навч. посіб. / [О. В. Сухомлинська та ін.] ; за ред. О. В. Сухомлинської ; [наук. ред. М. С. Тимошик ; худож. С. І. Чуєв] ; Міжнар. фонд «Відродження». – Київ : Заповіт, 1996. – 302 с.

Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / авт. кол.: О. В. Сухомлинська (керівник), Н. Б. Антонець Н. Б., ... Н. П. Дічек та ін.] ; за ред. Сухомлинської О. В. – Київ : Либідь, 2005.
Кн. 1. : X–XIX ст. – 622 с.
Кн. 2. : XX ст. – 550 с.

Нариси з історії розвитку новаторських навчально-виховних закладів в Україні (XX століття) : навчально-методичний посібник / за ред. О. В. Сухомлинської, В. С. Курила. – Луганськ : Вид-во ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2010. – 443 с.

Науковий доробок О. В. Сухомлинської в Електронній бібліотеці НАПН України

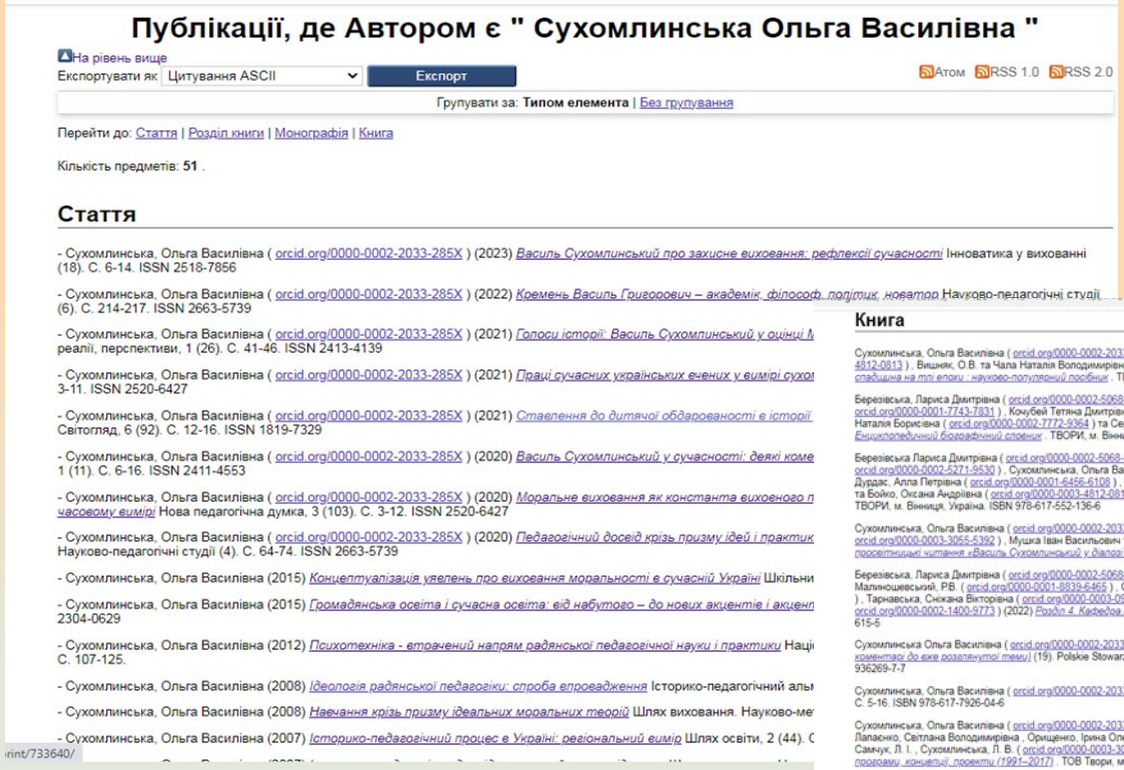

Публікації, де Автором є " Сухомлинська Ольга Василівна "

На рівень вище

Експортувати як Цитування ASCII Експорт

Атом RSS 1.0 RSS 2.0

Групувати за: **Типом елемента** | Без групування

Перейти до: Стаття | Розділ книги | Монографія | Книга

Кількість предметів: **51** .

Стаття

- Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) (2023) *Василь Сухомлинський про захисне виховання: рефлексії сучасності* Інноватика у вихованні (18). С. 6-14. ISSN 2518-7856
- Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) (2022) *Кремень Василь Григорович – академік, філософ, політик, новатор* Науково-педагогічні студії (6). С. 214-217. ISSN 2663-5739
- Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) (2021) *Голоси історії: Василь Сухомлинський у оцінці М* реалії, перспективи, 1 (26). С. 41-46. ISSN 2413-4139
- Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) (2021) *Праці сучасних українських вчених у вимірі сухо* 3-11. ISSN 2520-6427
- Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) (2021) *Ставлення до дитячої обдарованості в історії* Світогляд, 6 (92). С. 12-16. ISSN 1819-7329
- Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) (2020) *Василь Сухомлинський у сучасності: деякі коме* 1 (11). С. 6-16. ISSN 2411-4553
- Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) (2020) *Моральне виховання як константа виховного п часовому вимірі* Нова педагогічна думка, 3 (103). С. 3-12. ISSN 2520-6427
- Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) (2020) *Педагогічний досвід крізь призму ідей і практик* Науково-педагогічні студії (4). С. 64-74. ISSN 2663-5739
- Сухомлинська, Ольга Василівна (2015) *Концептуалізація уявлень про виховання моральності в сучасній Україні* Шкільни
- Сухомлинська, Ольга Василівна (2015) *Громадянська освіта і сучасна освіта: від набутого – до нових акцентів і акцент* 2304-0629
- Сухомлинська, Ольга Василівна (2012) *Психотехніка - втрачений напрям радянської педагогічної науки і практики* Націо С. 107-125.
- Сухомлинська, Ольга Василівна (2008) *Ідеологія радянської педагогіки: спроба впровадження* Історико-педагогічний альм
- Сухомлинська, Ольга Василівна (2008) *Навчання крізь призму ідеальних моральних теорій* Шлях виховання. Науково-ме
- Сухомлинська, Ольга Василівна (2007) *Історико-педагогічний процес в Україні: регіональний вимір* Шлях освіти, 2 (44). С

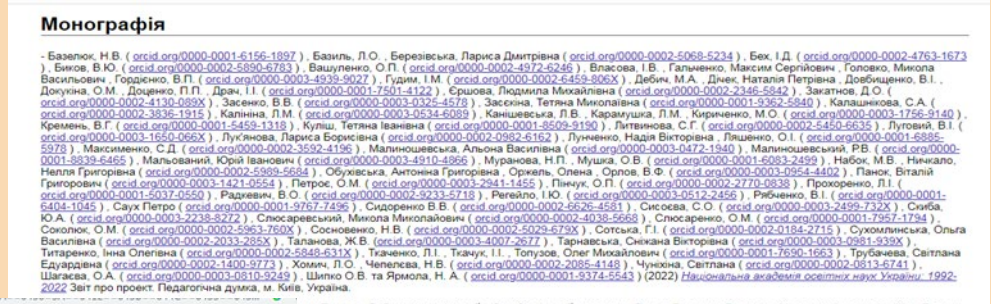

Монографія

- Базелюк, Н.В. (orcid.org/0000-0001-6156-1897) , Базиль, Л.О. , Березівська, Лариса Дмитрівна (orcid.org/0000-0002-5068-5234) , Бех, І.Д. (orcid.org/0000-0002-4763-1673) , Биков, В.Ю. (orcid.org/0000-0002-5890-6783) , Вашуленко, О.П. (orcid.org/0000-0002-4972-6246) , Власова, І.В. , Гальченко, Максим Сергійович , Головко, Микола Васильович , Гордієнко, В.П. (orcid.org/0000-0003-4939-9027) , Гудим, І.М. (orcid.org/0000-0002-6459-806X) , Дебич, М.А. , Дічек, Наталія Петрівна , Довбищенко, В.І. , Докукіна, О.М. , Доценко, П.П. , Драч, І.І. (orcid.org/0000-0001-7501-4122) , Єршова, Людмила Михайлівна (orcid.org/0000-0002-2346-5842) , Закатнов, Д.О. (orcid.org/0000-0002-4130-089X) , Засекіна, В.В. (orcid.org/0000-0003-0325-4578) , Засекіна, Тетяна Миколаївна (orcid.org/0000-0001-9362-5840) , Калашникова, С.А. (orcid.org/0000-0002-3836-1915) , Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) , Канішевська, Л.В. , Каранчука, П.М. , Кириченко, М.О. (orcid.org/0000-0003-1756-9140) , Кремень, В.Г. (orcid.org/0000-0001-5459-1318) , Куліш, Тетяна Іванівна (orcid.org/0000-0001-8509-9190) , Литвинова, С.Г. (orcid.org/0000-0002-5450-6635) , Луговий, В.І. (orcid.org/0000-0003-1650-066X) , Лук'янова, Лариса Борисівна (orcid.org/0000-0002-0982-6162) , Лунченко, Надія Вікторівна , Ляшенко, О.І. (orcid.org/0000-0001-6885-5978) , Максименко, С.Д. (orcid.org/0000-0002-3592-4196) , Малиношевська, Альона Василівна (orcid.org/0000-0003-0472-1940) , Малиношевський, Р.В. (orcid.org/0000-0001-9839-6465) , Мальований, Юрій Іванович (orcid.org/0000-0003-4910-4966) , Муранова, Н.П. , Мушка, О.В. (orcid.org/0000-0001-6083-2499) , Набок, М.В. , Ничкало, Нелля Григорівна (orcid.org/0000-0002-5989-5684) , Обухівська, Антонина Григорівна , Оржель, Олена , Орлов, В.Ф. (orcid.org/0000-0003-0954-4402) , Панок, Віталій Григорович (orcid.org/0000-0003-1421-0554) , Петров, О.М. (orcid.org/0000-0003-2941-1455) , Пінчук, О.П. (orcid.org/0000-0002-2770-0838) , Прохоренко, Л.І. (orcid.org/0000-0001-5037-0550) , Радкевич, В.О. (orcid.org/0000-0002-9233-5718) , Регейло, І.Ю. (orcid.org/0000-0003-0512-2456) , Рябченко, В.І. (orcid.org/0000-0001-6404-1045) , Саух Петро (orcid.org/0000-0001-9767-7496) , Сидоренко В.В. (orcid.org/0000-0002-6626-4581) , Сисоєва, С.О. (orcid.org/0000-0003-2499-732X) , Скиба, Ю.А. (orcid.org/0000-0003-2238-5272) , Слюсаревський, Микола Миколайович (orcid.org/0000-0002-4038-5668) , Слюсаренко, О.М. (orcid.org/0000-0001-7957-1794) , Соколюк, О.М. (orcid.org/0000-0002-5963-760X) , Сосновенко, Н.В. (orcid.org/0000-0002-5029-679X) , Сотська, Г.І. (orcid.org/0000-0002-0184-2715) , Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) , Таланова, Ж.В. (orcid.org/0000-0003-4007-2677) , Тарнавська, Снежана Вікторівна (orcid.org/0000-0003-0981-939X) , Титаренко, Інна Олегівна (orcid.org/0000-0002-5848-631X) , Ткаченко, Л.І. , Ткачук, І.І. , Топузов, Олег Михайлович (orcid.org/0000-0001-7690-1663) , Трубачева, Світлана Едуардівна (orcid.org/0000-0002-1400-9773) , Хомич, Л.О. , Чепелєва, Н.В. (orcid.org/0000-0002-2085-4148) , Чуніхіна, Світлана (orcid.org/0000-0002-0613-6741) , Шагаєва, О.А. (orcid.org/0000-0003-0810-9249) , Шипко О.В. та Ярмола, Н. А. (orcid.org/0000-0001-9374-5543) (2022) *Національна академія освітніх наук України: 1992-2022* Звіт про проект. Педагогічна думка, м. Київ, Україна.

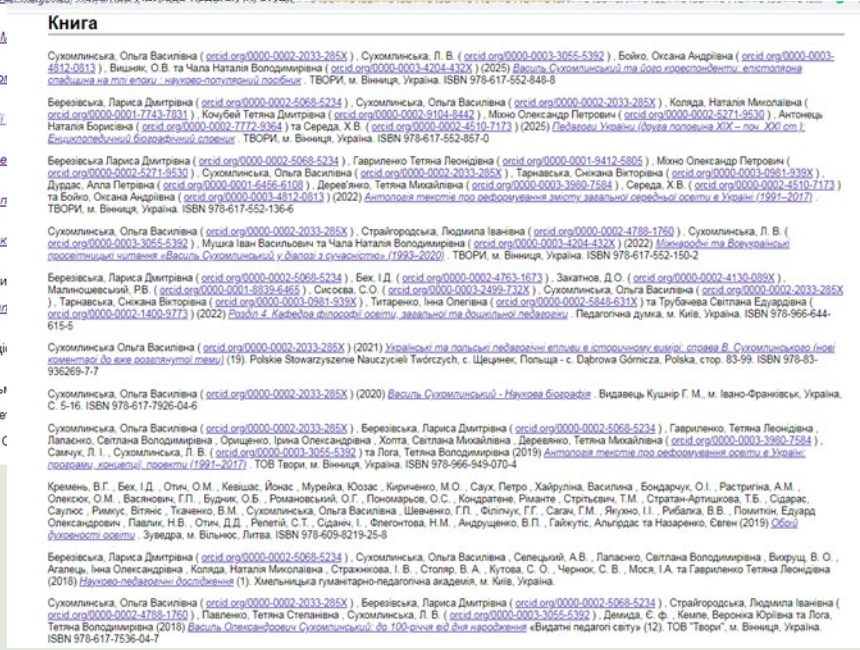

Книга

Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) , Сухомлинська, Л. В. (orcid.org/0000-0003-3055-5392) , Бойко, Оксана Андріївна (orcid.org/0000-0003-4812-0813) , Вишняк, О.В. та Чала Наталя Володимирівна (orcid.org/0000-0003-4204-432X) (2025) *Василь Сухомлинський та його кореспонденти: епістолярна спадщина на тлі епохи : науково-популярний посібник* . ТВОРИ, м. Вінниця, Україна. ISBN 978-617-552-848-8

Березівська, Лариса Дмитрівна (orcid.org/0000-0002-5068-5234) , Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) , Коляда, Наталія Миколаївна (orcid.org/0000-0001-7743-7831) , Кочубей Тетяна Дмитрівна (orcid.org/0000-0002-9104-8442) , Мохно Олександр Петрович (orcid.org/0000-0002-5271-9530) , Антонець Наталія Борисівна (orcid.org/0000-0002-7772-9364) та Середа, Х.В. (orcid.org/0000-0002-4510-7173) (2025) *Педагоги України (друга половина XIX – поч. XXI ст.): Енциклопедичний біографічний словник* . ТВОРИ, м. Вінниця, Україна. ISBN 978-617-552-857-0

Березівська Лариса Дмитрівна (orcid.org/0000-0002-5068-5234) , Гавриленко Тетяна Леонідівна (orcid.org/0000-0001-9412-5805) , Міхно Олександр Петрович (orcid.org/0000-0002-5271-9530) , Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) , Тарнавська, Снежана Вікторівна (orcid.org/0000-0003-0981-939X) , Дудзяк, Алла Петрівна (orcid.org/0000-0001-6456-6108) , Деревянко, Тетяна Михайлівна (orcid.org/0000-0003-3980-7584) , Середа, Х.В. (orcid.org/0000-0002-4510-7173) та Бойко, Оксана Андріївна (orcid.org/0000-0003-4812-0813) (2022) *Антологія текстів про реформування змісту загальної середньої освіти в Україні (1991–2017)* . ТВОРИ, м. Вінниця, Україна. ISBN 978-617-552-136-6

Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) , Страйгородська, Людмила Іванівна (orcid.org/0000-0002-4788-1760) , Сухомлинська, Л. В. (orcid.org/0000-0003-3055-5392) , Мушка Іван Васильович та Чала Наталія Володимирівна (orcid.org/0000-0003-4204-432X) (2022) *Міжнародні та Всеукраїнські проектницькі читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю» (1993–2020)* . ТВОРИ, м. Вінниця, Україна. ISBN 978-617-552-150-2

Березівська, Лариса Дмитрівна (orcid.org/0000-0002-5068-5234) , Бех, І.Д. (orcid.org/0000-0002-4763-1673) , Закатнов, Д.О. (orcid.org/0000-0002-4130-089X) , Малиношевський, Р.В. (orcid.org/0000-0001-9839-6465) , Сисоєва, С.О. (orcid.org/0000-0003-2499-732X) , Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) , Тарнавська, Снежана Вікторівна (orcid.org/0000-0003-0981-939X) , Титаренко, Інна Олегівна (orcid.org/0000-0002-5848-631X) та Трубачева Світлана Едуардівна (orcid.org/0000-0002-1400-9773) (2022) *Розділ 4. Кафедра філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки* . Педагогічна думка, м. Київ, Україна. ISBN 978-966-644-615-5

Сухомлинська Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) (2021) *Українські та польські педагогічні погляди в історичному вимірі: справа В. Сухомлинського (нові коментарі до вже розглянутої теми)* (19). Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli Twórczych, c. Щецинек, Польща - c. Dąbrowa Górnicza, Polska, стор. 83-99. ISBN 978-83-936269-7-7

Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) (2020) *Василь Сухомлинський - Наукова біографія* . Видавець Кушнір Г. М., м. Івано-Франківськ, Україна, С. 5-16. ISBN 978-617-7926-04-6

Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) , Березівська, Лариса Дмитрівна (orcid.org/0000-0002-5068-5234) , Гавриленко, Тетяна Леонідівна , Лапаєнко, Світлана Володимирівна , Орищенко, Ірина Олександрівна , Хопта, Світлана Михайлівна , Деревянко, Тетяна Михайлівна (orcid.org/0000-0003-3980-7584) , Самчук, Л. І. , Сухомлинська, Л. В. (orcid.org/0000-0003-3055-5392) та Лога, Тетяна Володимирівна (2019) *Антологія текстів про реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)* . ТОВ Твори, м. Вінниця, Україна. ISBN 978-966-949-070-4

Кремень, В.Г. , Бех, І.Д. , Отич, О.М. , Кевішас, Йонас , Мурейка, Юозас , Кириченко, М.О. , Саух, Петро , Хайруліна, Василина , Бондарчук, О.І. , Растригіна, А.М. , Олексюк, О.М. , Васянович, Г.П. , Будник, О.Б. , Романовський, О.Г. , Пономарьов, О.С. , Кондратенє, Рімантє , Стрітьєвич, Т.М. , Стратан-Артишкова, Т.Б. , Сідарас, Саулюс , Римкус, Вітяніс , Ткаченко, В.М. , Сухомлинська, Ольга Василівна , Шевченко, Г.П. , Філіпчук, Г.Г. , Сагач, Г.М. , Якухно, І.І. , Рибалка, В.В. , Помитюк, Едуард Олександрович , Павлик, Н.В. , Отич, Д.Д. , Репетій, С.Т. , Сіданч, І. , Флегонтова, Н.М. , Андрущенко, В.П. , Гайжутіс, Альгірдас та Назаренко, Євген (2019) *Обрій духовності освіти* . Зувєдра, м. Вільнюс, Литва. ISBN 978-609-8219-25-8

Березівська, Лариса Дмитрівна (orcid.org/0000-0002-5068-5234) , Сухомлинська, Ольга Василівна , Сепецький, А.В. , Лапаєнко, Світлана Володимирівна , Вихрущ, В. О. , Агапець, Інна Олександрівна , Коляда, Наталія Миколаївна , Стражнікова, І. В. , Столяр, В. А. , Кутова, С. О. , Чернюк, С. В. , Мося, І.А. та Гавриленко Тетяна Леонідівна (2018) *Науково-педагогічні дослідження* (1). Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, м. Київ, Україна.

Сухомлинська, Ольга Василівна (orcid.org/0000-0002-2033-285X) , Березівська, Лариса Дмитрівна (orcid.org/0000-0002-5068-5234) , Страйгородська, Людмила Іванівна (orcid.org/0000-0002-4788-1760) , Павленко, Тетяна Степанівна , Сухомлинська, Л. В. (orcid.org/0000-0003-3055-5392) , Демида, Є. ф. , Кемпе, Веронка Юріївна та Лога, Тетяна Володимирівна (2018) *Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження* «Видатні педагоги світу» (12). ТОВ "Твори", м. Вінниця, Україна. ISBN 978-617-7536-04-7

https://lib.iitta.gov.ua/view/creators/==0421==0443==0445==043E==043C==043B==0438==043D==0441==044C==043A==0430=3A==041E==043B==044C==0433==0430_==0412==0430==0441==0438==043B==0456==0432==043D==0430=3A=3A.html

Наукометричні профілі вченої

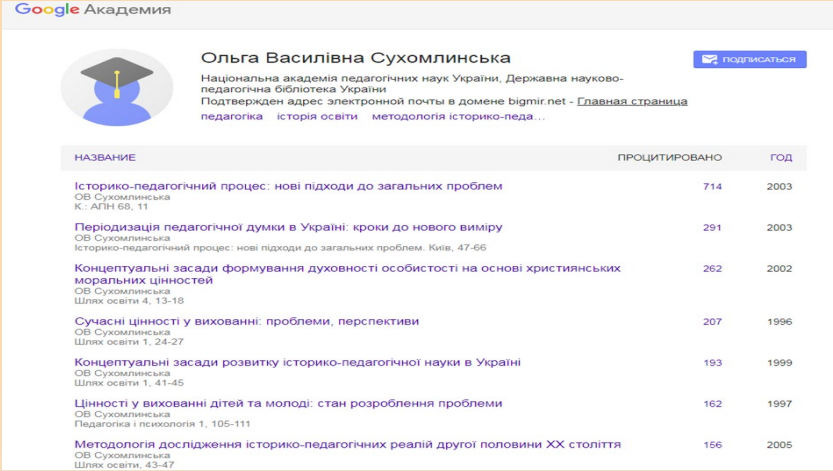

https://scholar.google.com/citations?user=-utxWHwAAAAJ&hl=ru

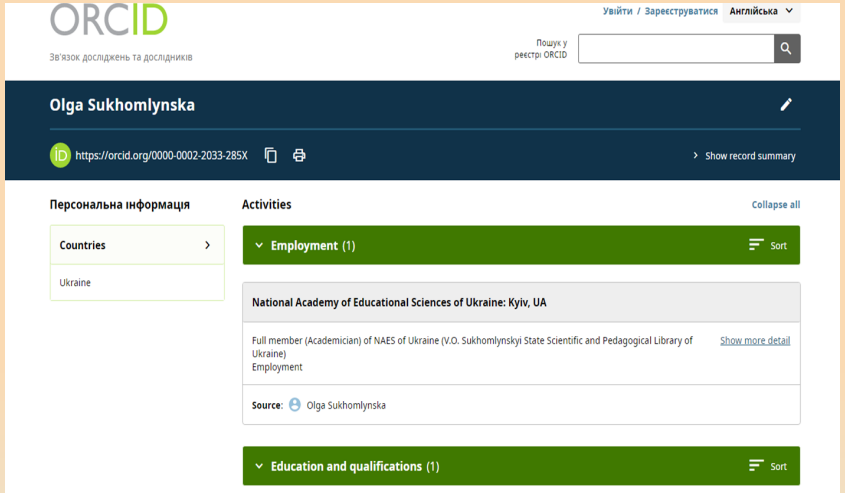

https://orcid.org/0000-0002-2033-285X

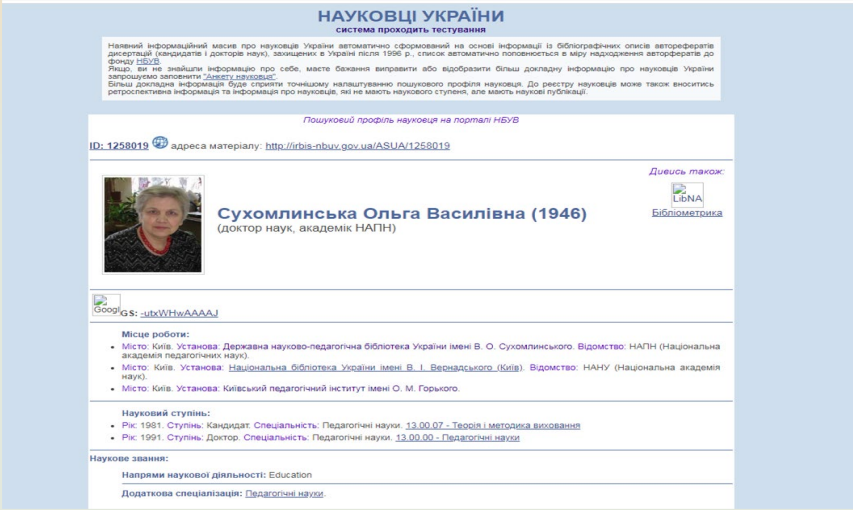

https://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/1258019

Наукова школа вченої

За наукового консультування та керівництва О. В. Сухомлинської захищено 16 докторських та 17 кандидатських дисертацій. Серед них:

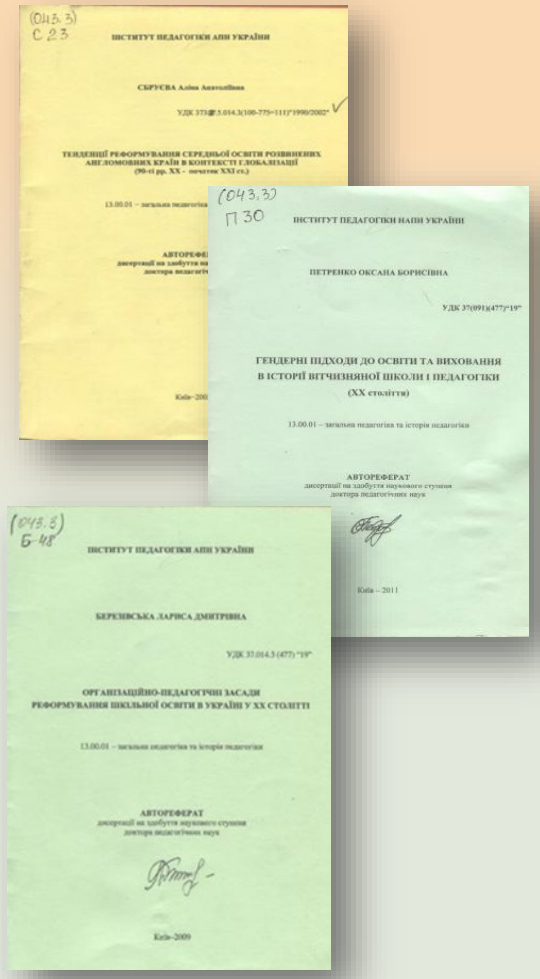

Тенденції реформування середньої освіти розвинених англомовних країн в контексті глобалізації (90-ті рр. XX ст. – початок XXI ст.) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Сбруєва Аліна Анатоліївна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна [наук. консультант]; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2005. – 38 с.

Гендерні підходи до освіти та виховання в історії вітчизняної школи і педагогіки (XX століття) : автореф. дис. … д-ра пед. наук : 13.00.01 / Петренко Оксана Борисівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ, 2011. – 43 с.

Організаційно-педагогічні засади реформування шкільної освіти в Україні у XX столітті : автореф. дис. … д-ра пед. наук : 13.00.01 / Березівська Лариса Дмирівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. − Київ, 2009. – 43 с.

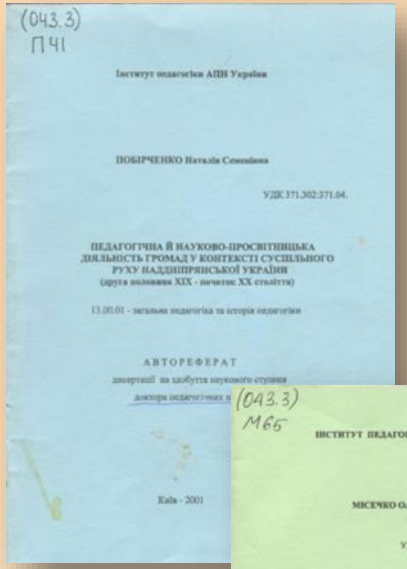

Педагогічна й науково-просвітницька діяльність громад у контексті суспільного руху Наддніпрянської України (друга половина XIX – початок XX століття) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Побірченко Наталія Семенівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2001. – 39 с.

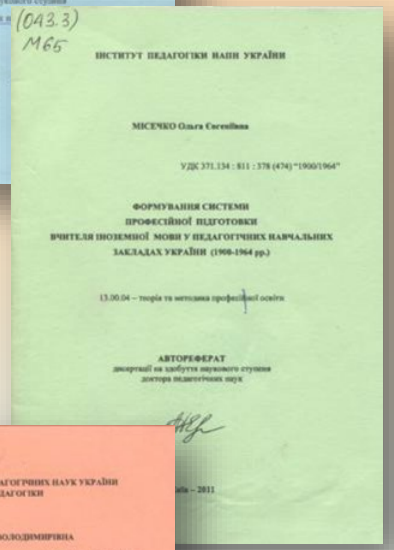

Формування системи професійної підготовки вчителя іноземної мови у педагогічних навчальних закладах України (1900–1964 рр.) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Місечко Ольга Євгенівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ, 2011. – 43 с.

Реформування змісту загальної середньої освіти у вітчизняній педагогіці 1964–1984 рр. : автореф. дис. … д-ра пед. наук : 13.00.01 / Пироженко Лідія Володимирівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки НАПН України. − Київ, 2014. – 39 с.

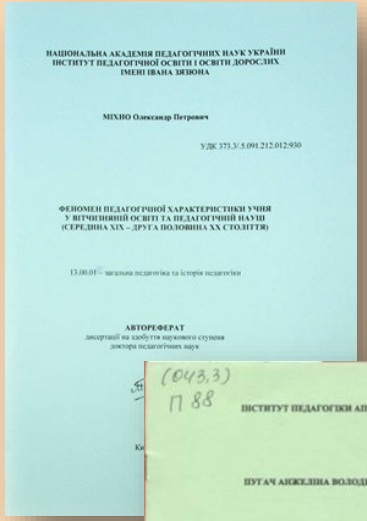
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРОСЛИХ
ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА

МІХНО Олександр Петрович

УДК 373.3/.5.091.212.012:930

ФЕНОМЕН ПЕДАГОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ УЧНЯ
У ВІТЧИЗНЯНІЙ ОСВІТІ ТА ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУЦІ
(СЕРЕДИНА XIX – ДРУГА ПОЛОВИНА XX СТОЛІТТЯ)

13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора педагогічних наук

Феномен педагогічної характеристики учня у вітчизняній освіті та педагогічній науці (середина XIX – друга половина XX століття) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Міхно Олександр Петрович ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. – Київ, 2021. – 40 с.

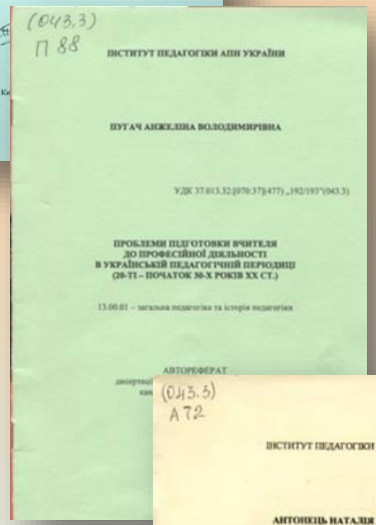
(043.3)
П 88

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ АПН УКРАЇНИ

ПУГАЧ АНЖЕЛІНА ВОЛОДИМИРІВНА

УДК 37.013.32:[070:37](477)„192/193"(043.3)

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В УКРАЇНСЬКІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ПЕРІОДИЦІ
(20-ТІ - ПОЧАТОК 30-Х РОКІВ XX СТ.)

13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

АВТОРЕФЕРАТ

Проблеми підготовки вчителя до професійної діяльності в українській педагогічній періодиці (20-ті – початок 30-х років XX століття) : автореф. дис. … канд. пед. наук : 13.00.01 / Пугач Анжеліна Володимирівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2008. – 20 с.

(043.3)
А 72

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ АПН УКРАЇНИ

АНТОНЕЦЬ НАТАЛІЯ БОРИСІВНА

УДК 37 (477)

ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ СПИРИДОНА ЧЕРКАСЕНКА
В КОНТЕКСТІ РУХУ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ ОСВІТУ
(1906-1940)

13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ - 2005

Педагогічна діяльність Спиридона Черкасенка в контексті руху за національну освіту (1906–1940) : автореф. дис. … канд. пед. наук : 13.00.01 / Антонець Наталія Борисівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. − Київ, 2005. – 20 с.

О. В. Сухомлинська – науковий редактор, упорядник, консультант

Європейська педагогіка і Василь Сухомлинський як сучасний педагог-гуманіст : міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 75-річчю від дня народж. видат. укр. педагога / [уклад.: О. Я. Савченко, М. Я. Антонець ; відп. ред. О. В. Сухомлинська ; ред. М. Л. Мандрика]. – Київ ; Кіровоград ; Павлиш : [б. в.], 1993. – [2] с.

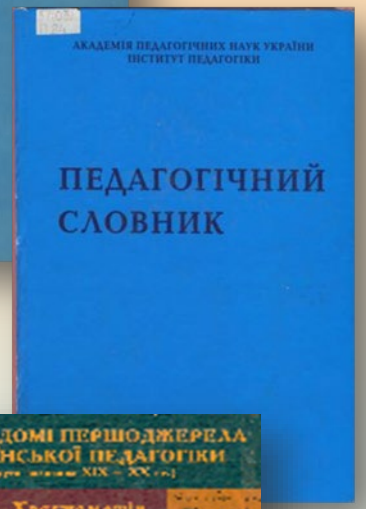

Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; [редкол.: М. Д. Ярмаченко, І. А. Зязюн, В. М. Мадзігон, Н. Г. Ничкало, О. Я. Савченко, В. О. Сухомлинська, [та ін.] ; за ред. М. Д. Ярмаченка ; [робоча група: Ю. С. Ковтанюк, Н. Б. Копиленко (керівник), А. В. Лопухівська, та ін. ; літ. ред. К. М. Лашко]. – Київ : Пед. думка, 2001. – 516 с.

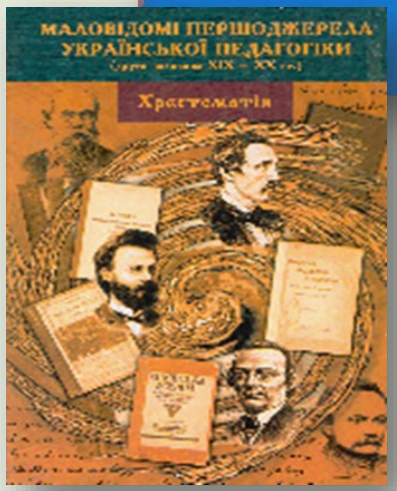

Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.) : хрестоматія / [упоряд.: Л. Д. Березівська, Н. П. Дічек, Л. В. Пироженко, [та ін.] ; наук. ред. О. В. Сухомлинська. – Київ : Наук. світ, 2003. – 418 с.

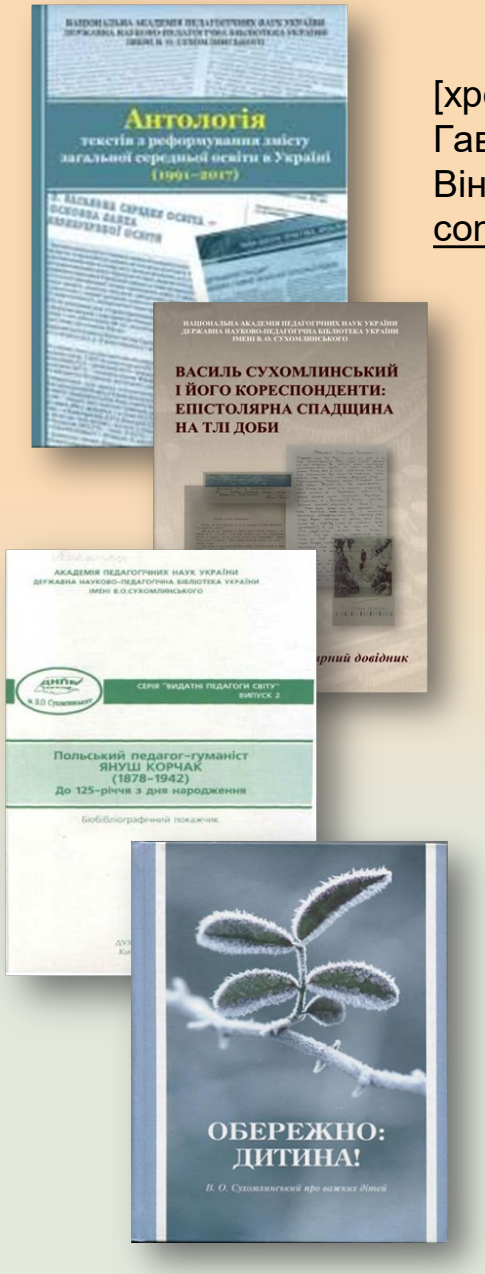

Антологія текстів з реформування змісту загальної середньої освіти в Україні (1991–2017) : [хрестоматія] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Л. Д., Березівська., Т. Л. Гавриленко., О. П Міхно., О. В. Сухомлинська, та ін. ; наук. ред.: Л. Д. Березівська, О. В. Сухомлинська.]. – Вінниця : Твори, 2022. – 582 с. – Доступно також: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antolohiya_tekstiv_z_reformuvannya-2022.pdf

Василь Сухомлинський і його кореспонденти: епістолярна спадщина на тлі доби [Електронний ресурс] : наук.-поп. довід. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: О. В. Сухомлинська., Л. В. Сухомлинська., О. А. Бойко, та ін.]. – Електрон. вид. – Вінниця : Твори, 2025. – 531 с. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745944/1/Vasyl_Sukhomlynsky_and_his_correspondents-2025.pdf

Польський педагог-гуманіст Януш Корчак (1878–1942) : до 125-річчя з дня народження біобібліографічний покажчик / АПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; уклад. В. В. Вербова., Н. А. Горбенко., С. В. Іщук ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; [наук. ред.: П. І. Рогова, Т. Ф. Букшина]. – Київ : Дух і літера, 2003. – 131, [1] с.

«Обережно: дитина!». В. О. Сухомлинський про важких дітей / [упоряд.: Т. В. Філімонова ; авт. ідеї, консультант та наук. ред. О. В. Сухомлинська]. – Луганськ : [б. в.], 2008. – 263 с.

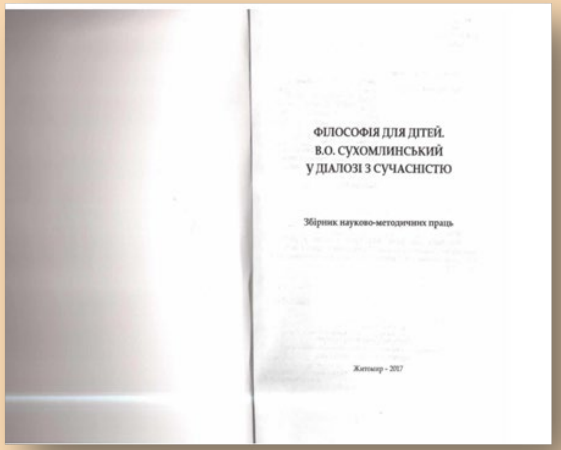

Філософія для дітей. В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю : зб. наук.-метод. пр. / Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка, Всеукр. асоц. В. О. Сухомлинського, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; відп. за вип.: Сухомлинська О. В., Савченко О. Я. – Житомир : Левковець Н. М., 2017. – 274 с. – Бібліогр. у кінці ст.

Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017) : хрестоматія / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: О. В. Сухомлинська., Л. Д. Березівська., Т. Л. Гавриленко, та ін. ; наук. ред.: О. В. Сухомлинська., Л. Д. Березівська]. – Вінниця : Твори, 2019. – 526 с. – Доступно також: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/716658/1/Anthology_of_texts_on_reforming_education_in_Ukraine_2019.pdf

Міжнародні та всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю» (1993–2020) : наук.-допом. бібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: О. В. Сухомлинська., Л. В. Сухомлинська., Л. І. Страйгородська та ін. ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; наук. ред. Л. Д. Березівська ; бібліогр. ред. Є. Ф. Демида]. – Вінниця : Твори, 2022. – 457 с. – Доступно також: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731439/1/ПОКАЖЧИК_ПЕДАГОГІЧНІ%20ЧИТАННЯ.pdf

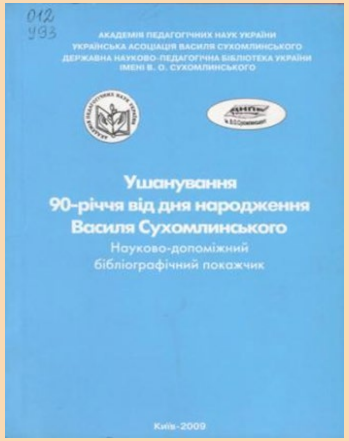

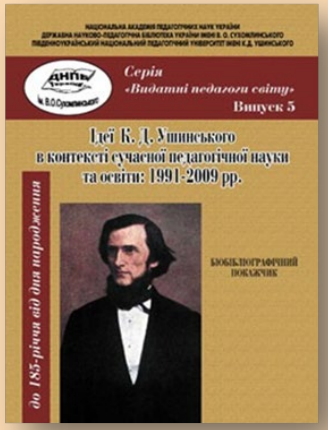

В. О. Сухомлинський. Біобібліографія: 2001–2008 рр. : [бібліогр. покажч.] / АПН України, Укр. асоц. Василя Сухомлинського, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд. Л. М. Заліток ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; [наук. ред. П. І. Рогова ; бібліогр. ред. Л. О. Пономаренко]. – Київ : Богданова А. М., 2008. – 195 с. – (Серія "Видатні педагоги світу" ; вип. 3). – Присвячується 90-річчю від дня народж. В. О. Сухомлинського.

Ушанування 90-річчя від дня народження Василя Сухомлинського : наук.-допом. бібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Л. М. Заліток ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; наук. ред. П. І. Рогова]. – Київ : Четверта хвиля, 2009. – 96 с.

Ідеї К. Д. Ушинського в контексті сучасної педагогічної науки та освіти: 1991–2009 рр. (до 185-річчя від дня народження) : біобібліогр. покажч. / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського, Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського, Півден. наук. центр НАПН України ; [упоряд.: А. М. Доркену., І. О. Іванова., Т. В. Лога. ; вступ. ст. Березівська Л. Д. ; наук. ред. Рогова П. І., Доркену А. М. ; бібліогр. ред. Іванова І. О. ; наук. консультанти: Сухомлинська О. В., Чебикін О. Я. ; рец.: Березівська Л. Д., Яценко О. М.]. – Одеса : [Б. в.], 2010. – 123 с. – (Серія "Видатні педагоги світу" ; вип. 5).

В. О. Сухомлинський. Біобібліографія: 2008−2013 рр. : [біобібліогр. покажч.] / Нац. акад. пед. наук України, Держ. наук.пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд. Л. М. Заліток ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; [наук. ред. П. І. Рогова ; бібліогр. ред. Л. О. Пономаренко]. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2014. – 256 с. – (Серія "Видатні педагоги світу" ; вип. 10).

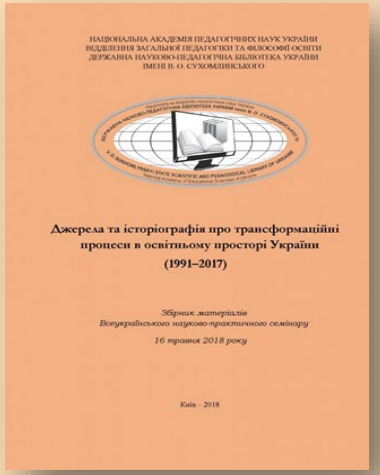

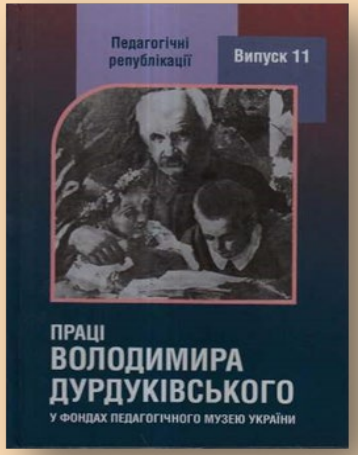

Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017) : зб. матеріалів Всеукраїн. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [редкол.: БерезівськаЛ. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., О. В. Сухомлинська, Тарнавська С. В. ; літ. ред. Деревянко Т. М.]. – Київ : [Б. в.], 2018. – 66 с. – Доступно також: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2018/06/Sources_and_historiography_transformational_processes_2018.pdf

Василь Олександрович Сухомлинський : до 100-річчя від дня народження : біобібліогр. покажч. / Нац. акад. пед. наук України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д., Страйгородська Л. І., Павленко Т. С., Сухомлинська Л. В., Демида Є. Ф. та ін. ; наук. консультант Сухомлинська О. В. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; літ. ред. Редько-Шпак Л. В. ; бібліогр. ред. Демида Є. Ф. ; рец.: Савченко О. Я., Воскобойнікова-Гузева О. В.]. – Вінниця : Твори, 2018. – 395 с. – (Серія "Видатні педагоги світу" ; вип. 12).

Праці Володимира Дурдуківського у фондах педагогічного музею України : до 150-річчя від дня народження / [Володимир Дурдуківський ; уклад. Олександр Міхно ; наук. консультант Ольга Сухомлинська ; дизайн обкл. Наталія Корнілова] ; Пед. музей України. – Вінниця : Кушнір Ю. В., 2024. – 282, [1] с. - (Серія "Педагогічні республікації" ; вип. 11). – Бібліогр.: с. 265-277.

Публікації Софії Русової в журналі «Вільна українська школа» (1917–1920) / [уклад. О. П. Міхно ; наук. консультант О. В. Сухомлинська]. – Вінниця : Кушнір Ю. В., 2026. – 179, [1] с. – (Серія "Педагогічні республікації" ; вип. 13).

Бібліографічні покажчики праць О. В. Сухомлинської

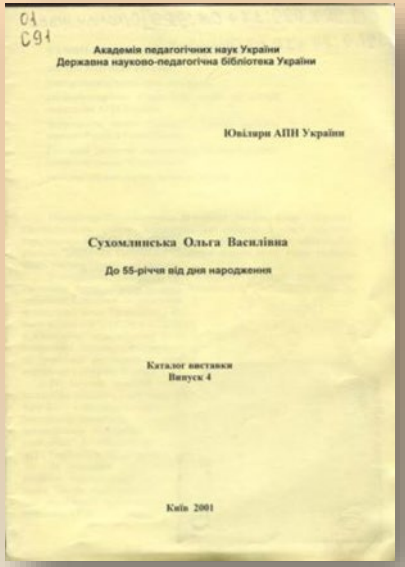

Сухомлинська Ольга Василівна : до 55-річчя від дня народження : каталог виставки / Акад. пед. наук України, Держ. наук.-пед. б-ка України ; [уклад. Л. І. Ніколюк ; відп. за вип. П. І. Рогова]. – Київ, 2001. – 10 с. – (Ювіляри АПН України ; вип. 4). – Доступно також: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/01/index_13_23.pdf.

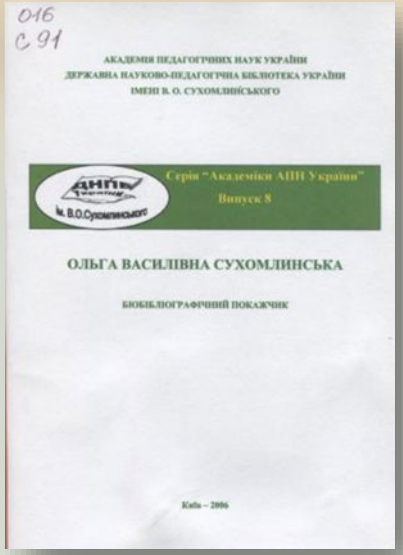

Ольга Василівна Сухомлинська : біобібліогр. покажч. / [упоряд.: Л. М. Заліток, Г. М. Семендяєва ; вступ. ст. Савченко О. Я., Дічек Н. П. ; наук. ред. Рогова П. І. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О., літ. ред. Гожик О. І.] ; АПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : [б. в.], 2006. – 68 с. – (Серія "Академіки АПН України" ; вип. 8). – Доступно також: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/01/index_12_18.pdf

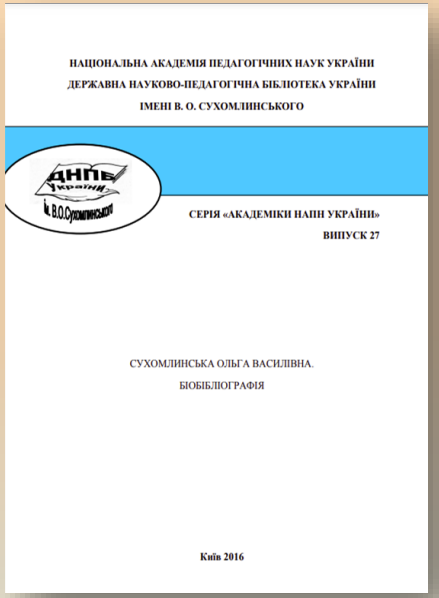

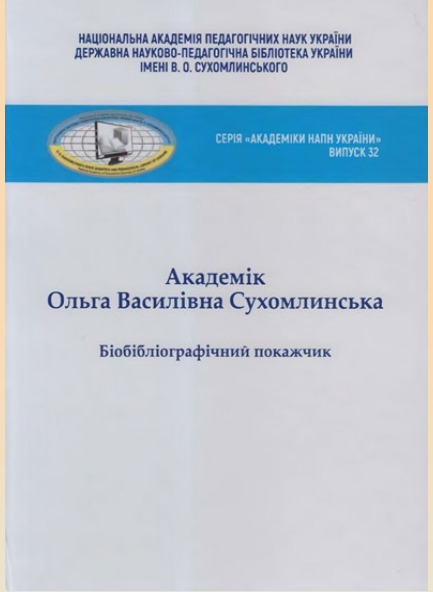

Сухомлинська Ольга Василівна. Біобібліографія : [біобібліогр. покажч.] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Заліток Л. М., Покусова О. С. ; авт. вступ. ст. Березівська Л. Д. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Заліток Л. М. ; літ. ред. Редько-Шпак Н. М.]. – Київ, 2016. – 138 с. – (Серія "Академіки НАПН України" ; вип. 27). – Доступно також: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/01/Sukhomlunska_O_2016.pdf

Академік Ольга Василівна Сухомлинська : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Березівська Л. Д., Страйгородська Л. І., Деревянко Т. М., Павленко Т. С. ; авт. вступ. ст. Березівська Л. Д. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Страйгородська Л. І. ; літ. ред. Деревянко Т. М.]. – Вінниця : Твори, 2021. – 212 с. – Доступно також: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2021/09/Sukhomlynska_O_V-2021.pdf

Членство в наукових організаціях, асоціаціях, комітетах, робочих групах

- *голова Експертної ради з педагогічних наук Вищої атестаційної комісії України (ДАК МОН України) (1998–2007)*
- *експерт від України в Комісії з середньої освіти Ради Європи (1995–2001)*
- *експерт від України в проєкті Ради Європи та Європейського Союзу «Освіта для демократії» (програма підтримки громадянського суспільства (CIVITAS, Рада Європи, Європейський Союз, Європейська Комісія)) (2001–2002)*
- *член Громадської гуманітарної ради м. Києва (2012–2014)*
- *член центрального оргкомітету Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» (2015–2016)*
- *член спеціалізованої секції з наукових досліджень у галузі освіти Комітету з Державної премії України в галузі освіти (2013 – дотепер)*

Участь О. В. Сухомлинської в наукових і науково-практичних заходах

Всеукраїнська науково-практична конференція
«Педагогіка Василя Сухомлинського: від традицій до інновацій»
(до 100-річчя від дня народження Василя Сухомлинського)
17 вересня 2018 р.

Засідання Міжнародної конференції, присвяченої 100-річчю від дня народження В. О. Сухомлинського 2 жовтня 2018 р. Палац творчості дітей та юнацтва Броварської міської ради.
https://naps.gov.ua/ua/press/%20releases/1458

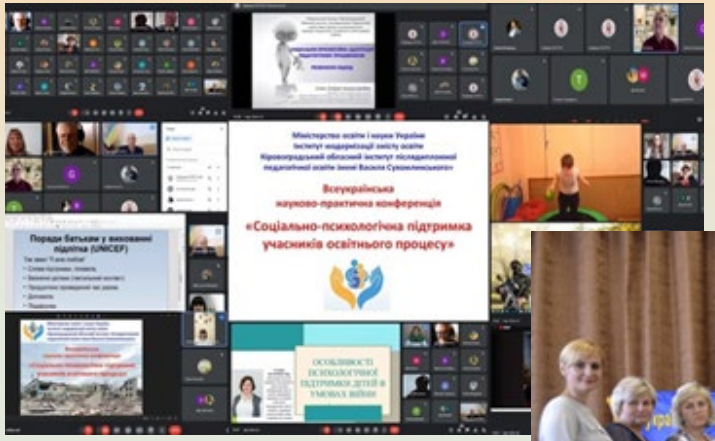

Всеукраїнська конференція, присвячена Василю Сухомлинському (Житомир, 2017).
https://koippo.kr.ua/news/vseukrayinska-naukovo-praktychna-konferentsiya-prysvyachena-106-j-richnytsi-vid-dnya-narodzhennya-vasylya-suhomlynskogo-sotsialno-psyhologichna-pidtrymka-uchasnykiv-osvitnogo-protsesu.html

10–11 квітня 2019 року на базі Херсонського державного університету кафедрою педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Педагогіка у вимірі соціокультурних досліджень».

На конференції почесними гостями стали доктор педагогічних наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України Ольга Василівна Сухомлинська та інші.

https://www.kspu.edu/PrintVersion.aspx?newsId=9814

Головна » Найцікавіше » Дочка Василя Сухомлинського розповіла про гуманістичну педагогіку та батька

Дочка Василя Сухомлинського розповіла про гуманістичну педагогіку та батька

29-Вер-2019

29 вересня 2019 року відбулися чергові Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: методична спадщина педагога в контексті ідей Нової української школи».

На цих читаннях своїми враженнями поділилася й донька відомого педагога – Ольга Сухомлинська. «Василь Олександрович говорив про написання казок, оповідань, а сьогодні учні вже пишуть есе. Радію з того, що у шкільних класах зникають стіни і навчання проходить на природі, адже тільки через спостереження, милування, естетику дитина отримує задоволення», – відзначила вона.

https://tomat.rv.ua/dochka-vasylia-sukhomlynskoho-rozpovila-pro-humanistychnu-pedahohiku-ta-batka/

Донька відомого педагога Василя Сухомлинського завітала у Кропивницький (фото)

14.09.21 (15:03) - Редакція "CBN" Перегляди: 1209

14 вересня 2021 року в обласній науковій бібліотеці імені Дмитра Чижевського відбувся круглий стіл за участі освітян. Заклад реалізував проєкт «Василь Сухомлинський. Актуальний. Модерновий. Справжній», в рамках якого педагоги й науковці обговорили становлення засновника гуманістичної педагогіки, підходи до навчання й виховання зростаючого покоління.

До Кропивницького завітала донька відомого педагога Василя Сухомлинського, українська педагогиня, академік Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професорка, заслужена діячка науки і техніки України Ольга Сухомлинська. Вона зауважила: «Цей проєкт унікальний . Всі знають Сухомлинського як чоловіка з краваткою , у костюмі на трибуні , або навіть з дітьми . Але ж він був і маленьким хлопчиком . І бігав босий понад річкою й ставом» .

https://cbn.com.ua/news/2021-09-14-donka-vidomogo-pedagoga-vasylya-suhomlynskogo-zavitala-u-kropyvnytskyj-foto

17 квітня 2024 року в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України відбулася онлайн гостьова лекція «Художньо-образний світ Василя Сухомлинського».

У заході взяли участь спікери: Ольга Сухомлинська, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, Леся Сухомлинська, доктор філософії, голова правління Всеукраїнської асоціації Василя Сухомлинського, Олександр Міхно, доктор педагогічних наук, директор Педагогічного музею України та інші.

https://naps.gov.ua/ua/press/releases/3302

Національна академія педагогічних наук України

ГОЛОВНА | ПРО НАПН УКРАЇНИ | СТРУКТУРА НАПН УКРАЇНИ | НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ | ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ Н

Гостьова лекція «Художньо-образний світ Василя Сухомлинського»

Дати дітям радість праці, радість успіху в навчанні, збудити в їхніх серцях почуття гордості, власної гідності — це перша заповідь виховання. У наших школах не повинно бути нещасливих дітей, душу яких гнітить думка, що вони ні на що не здібні (Василь Сухомлинський)

У межах серії просвітницьких вебінарів «Цвіт української педагогіки: сучасне і минуле» 17 квітня 2024 року в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України відбулася онлайн гостьова лекція «Художньо-образний світ Василя Сухомлинського».

Ініціатор заходу – відділ змісту і технології педагогічної освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України.

Модератором лекції виступила Наталія Філіпчук, доктор педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу змісту і технології педагогічної освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, член Кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття», голова первинного осередку Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка при ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України.

Спікери заходу:

- Ольга Сухомлинська, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України;

Співпраця із зарубіжними колегами-науковцями

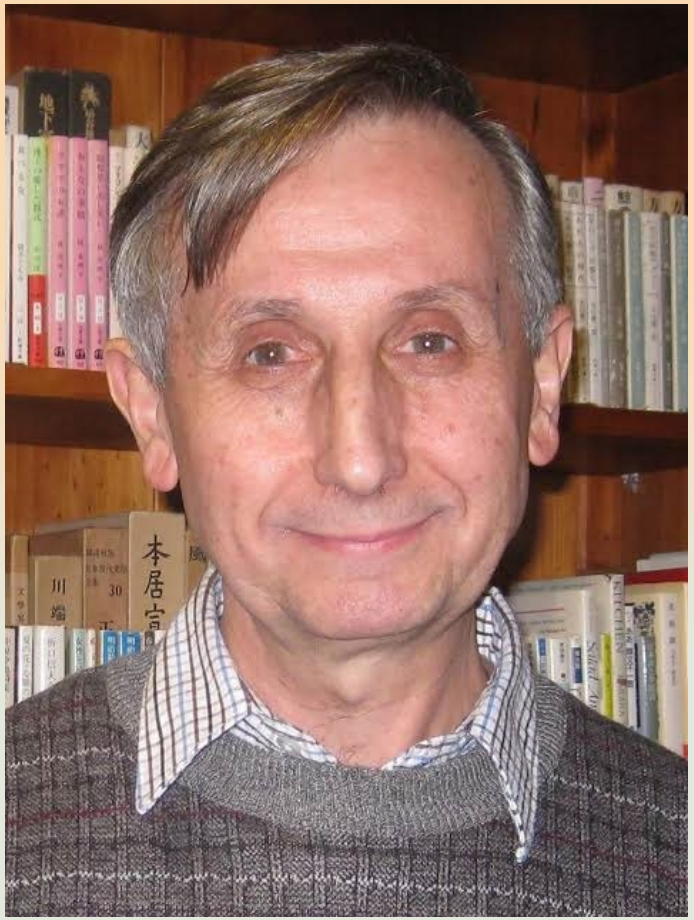

Багаторічна плідна співпраця єднає Ольгу Василівну з австралійським ученим Аланом Кокерілем – доктором філософії, науковим співробітником Університету Монаша (Monash University, Австралія), популяризатором ідей Василя Сухомлинського в англомовному світі, перекладачем його творів, видавцем щомісячного англомовного інформаційного онлайн-бюлетеня Sukhomlynsky News.

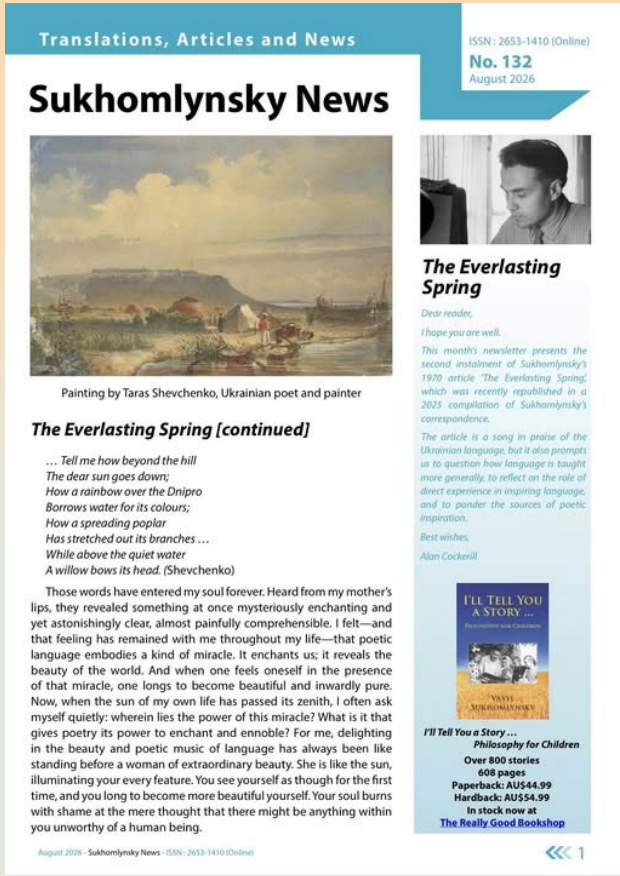

Translations, Articles and News

ISSN : 2653-1410 (Online)
No. 132
August 2026

Sukhomlynsky News

Painting by Taras Shevchenko, Ukrainian poet and painter

The Everlasting Spring [continued]

… Tell me how beyond the hill
The dear sun goes down;
How a rainbow over the Dnipro
Borrows water for its colours;
How a spreading poplar
Has stretched out its branches …
While above the quiet water
A willow bows its head. (Shevchenko)

Those words have entered my soul forever. Heard from my mother's lips, they revealed something at once mysteriously enchanting and yet astonishingly clear, almost painfully comprehensible. I felt—and that feeling has remained with me throughout my life—that poetic language embodies a kind of miracle. It enchants us; it reveals the beauty of the world. And when one feels oneself in the presence of that miracle, one longs to become beautiful and inwardly pure. Now, when the sun of my own life has passed its zenith, I often ask myself quietly: wherein lies the power of this miracle? What is it that gives poetry its power to enchant and ennoble? For me, delighting in the beauty and poetic music of language has always been like standing before a woman of extraordinary beauty. She is like the sun, illuminating your every feature. You see yourself as though for the first time, and you long to become more beautiful yourself. Your soul burns with shame at the mere thought that there might be anything within you unworthy of a human being.

The Everlasting Spring

Dear reader,

I hope you are well.

This month's newsletter presents the second instalment of Sukhomlynsky's 1970 article 'The Everlasting Spring,' which was recently republished in a 2025 compilation of Sukhomlynsky's correspondence.

The article is a song in praise of the Ukrainian language, but it also prompts us to question how language is taught more generally, to reflect on the role of direct experience in inspiring language, and to ponder the sources of poetic inspiration.

Best wishes,

Alan Cockerill

I'll Tell You a Story …
Philosophy for Children
Over 800 stories
608 pages
Paperback: AU$44.99
Hardback: AU$54.99
In stock now at
The Really Good Bookshop

https://www.facebook.com/hashtag/sukhomlynskynews

Громадська діяльність

Важливою сторінкою в житті Ольги Василівни є плідна й натхненна робота в Українській асоціації Василя Сухомлинського, що сприяє розвитку сухомлиністики, популяризації ідей Василя Олександровича.

За ініціативою та сприянням Асоціації проводяться щорічні педагогічні читання, присвячені актуальним педагогічним проблемам задля вивчення та впровадження гуманістичної педагогіки В. О. Сухомлинського в Україні та за її межами.

https://dnpb.gov.ua/page/8/?post_type=exhibitions

Упровадження ідей В. О. Сухомлинського

Виставку відкриває
Ольга Василівна Сухомлинська

Урочисте відкриття виставки «Розвиток творчої особистості дитини»
(до 95-річчя від дня народження В. О. Сухомлинського).
Педагогічний музей України 17 вересня 2013 року
https://pmu.in.ua/exhibitions/rozvitok_tvorchoi_osobustosti_dutunu

Відкриття Кімнати-музею рідкісної книги
в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського
27 січня 2016 р.
https://naps.gov.ua/ua/press/about_us/864/

Музейна кімната В. Сухомлинського
Луцький ліцей №14 імені Василя Сухомлинського

https://gimn14.lutsk.ua/muzeina-kimnata-v-sukhomlynskoho

«Василь Сухомлинський: від батьківського порогу – у великій світ»
ОУНБ імені Дмитра Чижевського

https://library.kr.ua/news/suhoy_zv/

Актуальність вчення В. О. Сухомлинського
Управління освіти і науки Броварського району

http://www.brovary-osvita.gov.ua/aktualnist-vchennya-v-o-suhomlynskoho/

Вшанування пам’яті видатного українського педагога Василя Сухомлинського в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського: до 100-річчя від дня народження

https://naps.gov.ua/ua/press/releases/1456/

Національна академія педагогічних наук України

ГОЛОВНА | ПРО НАПН УКРАЇНИ | СТРУКТУРА НАПН УКРАЇНИ | НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ | ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ Н

Вшанування пам'яті видатного українського педагога Василя Сухомлинського: до 100-річчя від дня народження

28 вересня в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського НАПН України відзначили 100-ту річницю від дня народження видатного українського педагога-гуманіста, дитячого письменника, громадського діяча В. О. Сухомлинського. Із цієї нагоди до бібліотеки завітали шановні гості: президент НАПН України, академік Василь Кремень, перший віце-президент НАПН України, академік Володимир Луговий, академік-секретар відділення професійної освіти і освіти дорослих, академік Нелля Ничкало, академік-секретар відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України, академік Світлана Сисоєва, академік Георгій Філіпчук, директор Інституту проблем виховання НАПН України Іван Бех, директор Інституту спеціальної педагогіки НАПН України В'ячеслав Засенко, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України Лариса Лук'янова, директор Інституту соціальної і політичної психології НАПН України Микола Слюсаревський, проректор з науково-методичної роботи та міжнародних зв'язків ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України Олена Отич, вчений секретар Інституту професійно-технічної освіти НАПН України Людмила Базиль, вчений секретар відділення загальної середньої освіти НАПН України Юрій Мальований, вчений секретар відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України Інна Титаренко та інші науковці установ НАПН України, науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, студенти, аспіранти і докторанти Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова у супроводі доктора педагогічних наук, професора кафедри педагогіки і психології Мар'яни Марусинець, учні спеціалізованої школи № 28 м. Києва.

28 вересня 2018 р. в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського відзначили 100-ту річницю від дня народження видатного українського педагога-гуманіста, дитячого письменника, громадського діяча В. О. Сухомлинського.

На заході зі зворушливими словами про педагога виступила його донька – академік, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник сектору сухомлиністики відділу історії освіти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського Ольга Сухомлинська. Вона підкреслила, що за своє досить коротке життя Василь Олександрович здійснив колосальну роботу, залишив нащадкам значний творчий доробок. Ольга Василівна закликала освітян саме на духовних цінностях, які сповідував В. О. Сухомлинський, виховувати молоде покоління – творців майбутнього України.

https://naps.gov.ua/ua/press/releases/1456/

Інтерв'ю з Ольгою Сухомлинською в журналі «Країна»
https://gazeta.ua/articles/edu-and-science/_batkosvariv-mene-lishe-raz-olga-suhomlinska/938791

Інтерв'ю з Ольгою Василівною Сухомлинською, донькою Василя Сухомлинського, академіком, професором електронному журналу «Всеосвіта»
https://vseosvita.ua/c/news/post/2470

Велике інтерв'ю з донькою відомого педагога Василя Сухомлинського Ольгою Василівною Сухомлинською Центральноукраїнському бюро новин (CBN)
https://cbn.com.ua/great-interview/2021-10-13-velyke-interv-yu-olga-suhomlynska-donka-vidomogo-pedagoga-vasylya-suhomlynskogo-video

Адреса:
вул. Берлінського М., 9
Київ, 04060
Україна

https://dnpb.gov.ua/ua/

E-mail:

dnpb.naes@gmail.com (для офіційних звернень)

dovidka_dnpb@i.ua (для довідок)

fond.dnpb@ukr.net (послуги для віддалених користувачів)

Виставку підготували: Сідляренко Л. В. – головний бібліотекар відділу зберігання фонду та обслуговування користувачів
Відповідальна – завідувач відділу Бондарчук О. Б.

Використано матеріали з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та інтернет-ресурси (дата звернення 28.08.2026)